WAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 198 | Łódź, Wtorek, 25 Sierpnia 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, דינסטאג פ׳ תצא ז, אלול תרצ״ו | 14-טער יאהרגאנג

מיליטער-דינסט אין דייטשלאנד

איז לויט א דעקרעט פון היטלערן בעשטימט געווארען אויף צוויי יאהר

בערלין, 24 (ספ. טעל.)
אפיציעל ווערט מיטגעטיילט:
דער פיהרער און קאנצלער האט אונטער-געשריבען פאלגענדען דעקרעט וועגען דער צייט פון אקטיווער דינסט אין דייטשלאנד:
אין הסכם מיטן פאראגראף 8 פון געזעץ וועגען שיצען די מלוכה פון 21 מאי 1935, פעראר-דען איך אפשאפענדיג גלייכצייטיג מיטן דעק-רעט פון 22 מאי 1935 פאלגענדעס:
די צייט פון פערפליכטענדען מיליטער-דינסט אין דריי בעשטאנד - טיילען פון דער בע-וואפענטער קראפט ווערט בעשטימט איינהייט-ליך אויף 2 יאהר.
דער דייטשער קריגס - מיניסטער און הויפט קאמאנדיר וועט ארויסגעבען די ענטשפרעכענ-דע אויספיהר- און איבערגאנגס - פעראָרדנונג.
בערכטעסגאַרדען, 24. 8. 1936.
(—) אדאלף היטלער
(—) פאן בלאמבערג

בערלין, 24 (ספ. טעל.)
דער היינט-פערעפענטליכטער דעקרעט איז דא נישט געווען קיין סיורפריז. מען האט נאר נישט פאראויסגעזעהן, אז ער וועט אזוי שנעל פערעפענטליכט ווערען, און מ'האט גערעכענט, אז ער וועט ערשיינען הארב ערב דעם נירענ-בערגער פארטיי-קאנגרעס.
דער אפיציעלער קאמוניקאט, מיט וועלכען די מאסגעבענדע פאקטארען פערפולקאמען דעם דעקרעט, בעגרינדעט אהן אויסריידען די נוי-טיגקייט פון פערגרעסערן די דייטשע ארמעע, מחמת דער סכנה פונם באלשעוויסטישען מילי-טאריזם און דעם סאוויעטישען אימפעריאליזם״. די בעגרינדונג איז געמאכט סיי פאר אויסלענ-דער, סיי פאר דער אייגענער געזעלשאפטליכער מיינונג.
דער לעצטער אפזאץ פונם אפיציעלען קאמונטאר, וואס זאגט אז אין א קאטע-גארישען טאן, אז דאס נאציאנאל - סא-ציאליסטישע דייטשלאנד וועט אננעהמען אלע נויטיגע שריט, בכדי צו שיצען זיך פאר דער מיליטערישער סכנה, וואס גייט פון מאס-קווע — בעווייזט, אז די דייטשע רעגירונג הויבט אויף טראציג די אנט-קאמוניסטישע פאהן.
פאריז, 24 (ספ. טעל.) האוואס איז מודיע:
די ידיעה וועגען דעם קאנצלער היטלער׳ס דעקרעט, לויט וועלכען עס ווערט איינגעפירט צוויי-יאהריג מיליטער - דינסט אין דייטשלאנד, איז דא אנגעקומען שפעט אין אווענד, און האט געמאכט א טיפען רושם אין די פראנצויזישע דיפלאמאטישע קרייזען. עס איז פולשטענדיג קלאר, אז די צופרידענהייט, מיט וועלכער עס איז היינט אינדערפריה אנגענומען געווארען די ידיעה וועגען דעם תיכפ׳דיגען אנשליסען זיך פון דייטשלאנד צום אפמאך וועגען נישט אינ-טערוועניר און אין שפאניען האט אין אווענד בעקומען א בעזונדערס וויכטיגען קאראקטער.
מחמת דער גרויסער וויכטיגקייט פון דעם געשעהעניש, קאמענטירען נישט די מאסגעבענ-דע קרייזען די דאזיגע נייע דייטשע פעראָרדנונג. די רעזולטאטען פון וועלכער עס מוזען אין יע-דער הינזיכט גענוי אויסגעפארשט ווערען.
בערלין, 24 (ספ. טעל.)
דער אפיציעלער „פעלקישער בעאבאכטער" שרייבט, אז דער הייגטיגער בעשלוס פערזיכערט דעם פאלק זיכערקייט און רוה, און אז דייטש-לאנד האט איהם אנגענומען אויסשליסליך בכדי צו פערזיכערן דעם שלום...

קריגס-צושטאנד אין ארץ-ישראל

זאל דערקלערט ווערען, אויב ס'וועט נישט אויפהערען דער טעראר

פערזיכערונגען פונם הויך-קאמיסאר וואוקאפ

ירושלים, 24 (יט״א טעלעגראפיש)
היינט איז פארגעקומען די קאנפערענץ פון א דעלעגאציע פון אסיפת הנבחרים מיטן הויך-קאמיסאר וואוקאפ.
די דעלעגאציע, וואס איז בעשטאנען פון 7 פערזאן מיט יצחק בן צבי בראש איז אויפגע-נומען געווארען 12 בייטאג.
די דעלעגאציע האט געפאדערט, אז די רע-גירונג זאל אננעמען מיטלען געגען דער בלוטי-גער טעראר-אקציע און צוריק איינשטעלען די ארדנונג אינם אנארכיזירטען לאנד.
די דעלעגאציע האט אגב דערקלערט, אז די בעפרייאונג פון די 25 אראבער פונם קאנצענ-טראציע-לאגער האט נאך מעהר פערשארפט די לאגע און — זיך בעקלאגט אויף די שיקאנען מצד דער רעגירונגס - אדמיניסטראציע, אויף דער קאלעקטיווער שטראף אויף דער יודישער אחוזה און די יודישע שכונות, ווי אויך אויפן אויסנאהמס - צושטאנד, וואס איז אויסען צו ווייזען די אראבער, אז די יודען זענען נישט קיין יחסנים...
די דעלעגאציע האט אויך געפאדערט, אז די יודישע פארשטעט פון יפו זאלען בעפרייט ווערען פון דער אפוטרופסות פון דער יפו׳ער מוניציפאליטעט און אז זיי זאלען אדמיניס-טראטיוו צוגעטיילט ווערען צו תל-אביב.
עס איז אויך ארויסגערוקט געווארען א פאדערונג צו שטיצען די יודישע לאנדווירט-שאפט.
דער הויך-קאמיסאר, סער ארטור וואוקאפ האט געענטפערט, אז די רעגירונג בעטראכט נאך די פראגע פון פראקלאמירען קריגס-צו-שטאנד, אויב דער אראבישער טעראר וועט נישט אויפהערען.
ער האט ווידער אמאל דערקלערט, אז ער האט פולשטענדיגען צוטרוי צו דער יודישער בעפעלקערונג. און צוגעגעבען, אז די עליה וועט נישט געווען. אראבישע טעראריסטען האבען מען די קעניגליכע קאמיסיע. און — אז די קע-ניגליכע קאמיסיע וועט קומען, ווען אין לאנד וועט זיין פולשטענדיג רוהיג.

שטארקע שיסערייען אין צפת און חברון

געווארפען א באמבע אין יפו

ירושלים, 24 (יט״א טעלעגראפיש)
די יודישע שכונות פון צפת זענען היינט שטארק בעשאסען געווארען דורך אראבישע טעראריסטען. בעזונדערס איז געווען לאנג-דויערנד די שיסעריי ביים אלטען בית-עולם אין צפת. פאליציי און מיליטער האט צוריקגעשא-מען און פערטריבען די טעראריסטען. קיין קרבנות זענען נישט געווען.
אין דער סביבה פון אראבישען פארט איז היינט געווארפען געווארען א באמבע. אנ'ארא-ביש מיידעל איז פערוואונדעט געווארען. ארא-בישע טעראריסטען האבען היינט בעשאסען די מיידעל-שולע אין טול-כרם. קיין קרבנות זענען נישט געווען. אראבישע טעאריסטען האבען היינט פון א בעהעלטניש בעשאסען א מיליטע-רישען פאטרול. א ענגלישער אפיציר איז פער-וואונדעט געווארען.

ארויפגעלעגט א קאלעקטיווע שטראף

פון 250 פונט אויף א יודישען ישוב

ירושלים, 24 (יט״א טעלעגראפיש)
די מאכט האט היינט ארויפגעלעגט אויף אחוזת הערבערט סעמיועל נעבען חיפה א קא-לעקטיווע שטראף פון 250 פונט. די דאזיגע שטראף ווערט מאטיווירט דערמיט, וואס אין דער פערגאנגענער וואך האט מען געשאסען אויפן הר-הכרמל פון וואס עס איז פערוואונדעט געווארען אנ'אראבישע פרוי.
אין די יודישע קרייזען האט דער דאזיגער פאקט געמאכט א שטארקען רושם. דאס איז דאס ערשטע מאל, וואס אויף א יודישען ישוב ווערט ארויפגעלעגט אזא שטראף. דאס איז אפילו נישט פארגעקומען אין יאהר 1929. אין די יודישע קרייזען ווייזט מען אן, אז די רעגירונג וויל מיט אזא האנדלונג מפיס זיין די אראבער און וויל בעווייזען, אז זי בעהאנדעלט די יודען גלייך מיט די אראבער. א בעוויז דערפון איז אויך דאס פערשיקען די 4 יודען פון טבריה אין קאנצענטראציע - לאגער.

די ריכטליניען פון נורי-פאשא'ס אונטערהאנדלונגען

מיט די אראבישע פיהרער פון אלע פארטייען

לאנדאן, 24 (יט״א טעלעגראפיש)
אין א דעפעשע פון ירושלים איז דער היינ-טיגער „טיימס" מודיע, אז דער בעזוך פונם אי-ראקער אויסערן-מיניסטער גען. נורי-פאשא-עס-סאאיד האט אנגענומען א וויכטיגען פאליטי-שען כאראקטער, און האט אין א געוויסער מאס אוועקגעשטעלט אין שאטען דעם אינטערעס פאר דער עקשנות'דיגער טעראר-אקציע.
נורי-פאשא האט זיך אריינגעצויגען אין דעם „קינג דאוויד האטעל", וואו ער האלט אפ קאנפערענצען מיט פארשטעהער פון אלע ארא-בישע פארטייען.
זונטאג האט ער בעזוכט דעם קאנצענטרא-ציע-לאגער אין סאראפאנד, וואו ער האט גע-האט א געשפרעך מיט אומי-אבדול-האבי א. א. אינטערנירטע לידערס פון די אראבער.
נורי-פאשא בעמיהט זיך צו געפינען א פאר-מולע, וואס זאל ריהרען פון טויטען פונקט די אונטערהאנדלונגען צווישען דער רעגירונג און די אראבער.
לויט די ריכט-ליניען פון זייערע פארשלא-גען קומט אוים, אז די אראבער זאלען תיכף אפשטעלען דעם טעראר און עס זאל אפגע-שטעלט ווערען די יודישע עליה ביז עס וועט קומען די קעניגליכע קאמיסיע. ער האלט, אז די איצטיגע טעראר-אקציע קען נישט דינען קיין שום צוועק, ווייל — די ענגלישע רעגירונג וועט זיך פאר איהר נישט דערשרעקען.
עס איז א סברא, אז די עלטערע אראבישע פיהרער וואלטען מסכים געווען אויף נורי פא-שא'ס פארשלאגען, אבער די פאקטישע קאנ-טראל איבער דער טעראר - אקציע ליגט איצט אין די הענד פון די יונגע פיהרער, וועלכע קא-נען זיך צופרידען שטעלען נאר מיט נאציאנא-לער אומאפהענגיגקייט.

אויסערן-מיניסטער פון איראק

קאנפערירט מיט'ן עמיר אבדולא

ירושלים, 24 (יט״א טעלעגראפיש)
נורי פאשא, דער אויסערן-מיניסטער פון איראק איז היינט אנגעקומען קיין אמאן אין עבר הירדן, וואו ער וועט קאנפערירען מיט'ן עמיר אבדולא.

יודישער קרייז-שעף בערגמאן

צוריקגעשטעלט אין זיין אמט אין צפת

ירושלים, 24 (יט״א טעלעגראפיש)
אין שייכות מיטן אילטימאטום פון די צפת-ער קהלה, אז זיי וועלען פערלאזען די שטאט, אויב עס וועט נישט צוריקגעשטעלט ווערען אין זיין אמט דער יודישער קרייז-שעף בערגמאן, איז היינט בערגמאן צוריקגעקעהרט אויף זיין פאסטען.

בן-גוריון און ווייצמאן

ארויסגעפאהרען קיין א״י

ירושלים, 24 (יט״א טעלעגראפיש)
אין שייכות מיט דעם צוזאמענפאהר פון די מלוכה-מענער פון איראק, העדזשאס, סאאודיען זענען ארויסגעפאהרען קיין ארץ ישראל בן-גוריון און ווייצמאן.

א סענסאציאנעלער וויזיט
ד״ר שאכט קומט קיין פאריז

פאריז, 24 (ספ. טעל.)
אין די פאליטישע און פינאנציעלע קרייזען ...יט מען צו א גרויסע בעדייטונג דעם אנגעזאג...עון וויזיט פון ד״ר שאכט אין פאריז.
דער דאזיגער וויזיט וועט בלתי שום ספק נישט ...אבען בלויז א קורטואזיע - כאראקטער, נאר ...ויך, ובפרט א פאליטישען כאראקטער, ווייל ער ...עט זיין — נאך א רייה מיט יאהרען — דער ...רשטער וויזיט פון א דייטשען מיניסטער אין ...ראנקרייכס הויפט-שטאט.
...טראץ דעם, וואס די פרעסע איז זעהר פאר...כטיג אין איהרע קאמענטארען, קאן מען זיך ...נשטויסען, אז בעת די פאריזער געשפרעכען ...עלען בעריהרט ווערען געוויסע ענינים פון אלגעמיינעם כאראקטער, וואס זענען פערבונ...דען מיט דער אלגעמיינער פינאנציעלער סיטוא...ציע פון די הויפט-מלוכות אין אייראפא, און קודם כל — אין פראנקרייך און דייטשלאנד.

גרויסע מאנעווערס פון דער איטאליענישער ארמעי

נעאפאל, 24 (ספ. טעל.)
דער קעניג וויקטאר עמאנועל 3 איז, אין דער בעגלייטונג פון זיין אדיוטאנט היינט אנגעקומען קיין נעאפאל און איז פון דארט אוועק קיין איוועלינא אויף די גרויסע מאנעווערס פון דער ארמעי.
די דאזיגע מאנעווערס האבען זיך אנגעהויבען היינט ביינאכט אונטער דער אנפיהרונג פון דעם טראנספאלגער פרינץ הומבערט און דעם גענ. באביא.
נעאפאל, 24 (ספ. טעל.)
היינט בייטאג איז דא אויף אהידראפלאן געקומען צופליהען מוסאליני און איז מיט אנ...אויטא אוועקגעפאהרען צו די מאנעווערס.

לעצטע דעפעשען

(ווארשא 24 (טעלעפאניש)
היינט איז געקומען קיין ווארשא דער ... דאקטאר פון ניו-יארקער „טאג“ ד״ר מארג... ד״ר מארגאשעס האט זיך בעטייליגט אין ... קאנגרעס אוו ער איז בעקאנט אלס איינער ... טעטיגסטע פיהרער פון דער אנטי-היטלער ... אין אמעריקא. ד״ר מארגאשעס בלייבט אין ... צוויי וואכען.

ריגע, 24 (ספ. טעל.)
עס האט זיך פארענדיגט די קאנפערענ... די דריי אויסערן-מיניסטארען: פון לעטלאנד, ...לאנד און ליטע.
אויף דער דאזיגער קאנפערענץ איז ... רעדאגירט געווארען א בשותפות׳דיגער ... אויף דער נאטע פון׳ם גענעראל-סעקרעטאר ... דער פעלקער-ליגע מכוח דער רעפארם פון ... ליגע-פאקט.

פאריז, 24 (ספ. טעל.)
האוואס איז מודיע פון רוים, אז ... צוזאמענטרעפענישען פון׳ם רעגענט הארטי ... קאנצלערס היטלער און שושניג — קורפירס ... קלאנג — וועט דער רעגענט הארטי זיך ... געגענען מיט מוסאליני׳ן.
קיין בעשטעטיגונג פון דעם דאזיגען ... איז נישטא

טאנזשער, 24 (ספ. טעל.)
קיין קאזאבלאנקא איז א געקומען ד... דאמפער „סיוואי“, וועלכער פיהרט פליטים ... דע בירגער, דער עיקר דייטשע יודען פון ... אויף די קאנאר׳ע-אינזלען.

„מאנטשעסטער גארדיאן“ וועגען דער לאגע אין ארץ-ישראל

ירושלים, 24 (וט״א טעלעגראפיש)
דער „מאנטשעסטער גארדיען“ האט פער...פענטליכט א שארפען ארטיקעל, אין וועלכען ...ם ווערט אנגעוויזען, אז אין 5-טען חודש איז די ...ה און ארדנונג נאך נישט צוריקגעשטעלט. די ...יטונג מאכט אויך א פארוואורף דער רעגירונג ...אס עס איז ביז איצט נישט איינגעפיהרט גע...וארען קיין קריגס-צושטאנד. דער „מאנטשעס...טער גארדיען“ רעדט אויך וועגען דער האל...טונג פון די יודען און זאגט, אז עס איז שרעק...ליך, וואס די יודען, וועלכע האבען געוועהר ...ערט נישט ערלויבט צו מאכען קיין געברויך ...ן דעם געוועהר. עס וואלט געווען די גרעסטע איראניע פון דער בריטישער אימפעריע ווען אונטערן ענגלישען מאנדאט און פראטעקטא...ראט וואלט אין לאנד אויסגעבראכען א ביר...גער-קריג.
די ענגלישע צייטונג ריהמט די האלטונג פון די יודען און ראט זיי ווייטער צו געהן אויף דעם דאזיגען וועג פון „הבלגה“, און ווייטער פאדערן פון ענגלאנד די רעכט פארן יודישען פאלק.

געוואלט אונטערצינדן וויצמאנס הויז אין רחובות

ירושלים, 24 (וט״א טעלעגראפיש)
אראבישע טעראריסטען האבען היינט גע...פרובט אונטערצינדען וויצמאנ׳ס הויז אין רחובות. דער פרוב איז נישט געלונגען. זיי האבען נאר אונטערגעצונדען א קליינעם אביעקט אויפן הויף. דער שאדען איז נישט גרויס.

GIMNAZJUM MĘSKIE i SZKOŁA POWSZECHNA
I. Kacenelsona
ul. ZAWADZKA 43, tel. 151-79.
מיט אנמעלדונגען פאר נייע שילער, זיך צו ווענדען אין קאנצלאר... טאג-טעגליך פון 10–2 פארמיטאג און פון 6–7 נאכמיטאג.
אין גן-ילדים (פרעבעל-שולע) ווערען אנגענומען קינדער עלטער פון 4 יאהר אן.
די דירעקציע.

פעראייניגטער ציוניסטישער קאמיטעט
אין לאדז.
פילהארמאניע-זאל
לאדז. נארוטאוויטשא 20.
דאנערשטאג, דעם 27/8, 8.30 אוונד
גרויסע פראטעסט-פערזאמלונג
געגען די לעצטע געשעהענישען אין א״י-ישראל. — מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה״ה:
משה לימאן, ד״ר מארטאקאווער, ד״ר עלענבערג, י. מ. ביאלער, מ. רעזניק, טייטעלבוים א. א.
יודען! דריקט אויס אייער שארפען פראטעסט געגען די לעצטע געשעהענישען אין די סכנה אפצושטעלען די עליה קיין א״י, וואס בעדראהט די רעכט פון יודישען פאלק אויסצובויען א נאציאנאלע היים.
קומט מאסענוויין אויף דער פראטעסט-פערזאמלונג.
בילעטען פון 20 גר. צו בעקומען אין בוירא פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, שרודמיעסקא 29.

קאלומנא פאנסי...
ערשטקלאסיגער כשר...
„Świt“
פענסיאנאט
איינהאבער:
ראדאשיצקי
שטעמפעלט העררליכע צימערן מיט... בעקוועמליכקייטען, פליסענדע וו... יעדען צימער, עלעקטרישע ליכט... קאנאליזאציע א. ז. וו.
געשמאקע כשר׳ע קוך. ביליג...

5 זל. א טאג | 5 זל. א טאג
פענסיאנאט
„NICEA“
אין קאלומנא
3 קראקאווסקא 3
נעמט אן געסט. טעגליך 6 מאל שפייזען.
שטרענג כשר
שנעלע און סאלידע בעדינונג.
ערשטקלאסיגע קוך. אויך דיעטישע
5 מארגען מעכטיגע וואלד.
אינפארמאציעס אין לאדז:
ביי ר׳ חיים ווערדינגער,
אגראדאווא 5. טעל. 215-24.
בעמערקונג: די געסט ווערען אפגעוואוארט ביי דער באהן.

אכטונג, פארבען-הענדלער!
עס ווערט בעקאנט געמאכט, אז דאס בעוואוסטע
פארבען-געשעפט א. פ.
„ל. ה. בערגער“
לאדז, דרעוונאווסקא 5, טעל. 133-39
איז ווידער געעפענט און עמפפעהלט זיך די געעהרטע לאדזער און פראווינצער קונדשאפט.

...געדענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפפעהלט
סאדעוואסער = לעמאנאד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען- האר... סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 6...
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5...

Doktór
RajtlerKurjańska
POWRÓCIŁA.

Starszy Felczer
JOSKOWICZ
פולנאצנא 4, טעל. ...
נעמט אן טעגליך פון 8–11 און ...
טעגליך פאקען-שטעל... מיט פרישע סראוואק...

Dr. med.
J. GOLDBERG
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 20, tel. 186-13.
נעמט אן פון 11–1 און פון 7–8 אוונד

ווי...
פאבריקאנ...
און האנדווערקער
שוויי...
מאשינען-...
און רעפאראט...
פיהרט אויס...
די מעכ...
שלאס...
י. רעד...
11 ליסטאפאדא...

כעמ׳ש-באקטעריאלא... לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז
פיעטריקאווער...

ד״ר העללער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.
זונטאג פון 10–2 מיטאג.
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע- און פרויען-קראנקהייטען
אגדזשעיא 4, טעל. 228-92.
נעמט אן פון 10–12 און פון 5–7 אוו.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג-כירורג
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

לעטשניצע
פאר וועגערישע-קראנקע מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרויד-דאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונד.
א בעראטונג 3 זל.

...ירען, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
...עהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועס ...פעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאר... ...שעס פון 9-2 און פון 4-8 אוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-קאבינעט
...פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט- און וענערישע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אן פון 12–2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 10–12 בייטאג.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג - אוראלאג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 121, tel. 139-88.
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

וויכטיג פאר אלע!
דרוקעריי
בראמבערג
8 - לאדז - 8
צעגעלניאנא
טעלעפאן 255-09.
מריקאטאזש-פוחרים טריקא-עטיקעטען
שטריקט-פאבריק, שטריקט, באנדעראלען
וועש-פאבריק, פערשיר, עטיקעטען און טיטען
קאנפעקציאנערען, מיטען-עטיקעטען
שניידער-מייסטער, מאס-ביכער
בעקער-מייסטער, ברויט-עטיקעטען
בריפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען ווי אויך חתונה-קארטען צו ביליגע פרייזען.

גען. פראַנקאָס מאַראָקאַנער

הויבען זיך אָן צו בונטעווען און ווילען זיך נישט גיין שלאָגען

טאַנזשער, 24 (ספ. טעל.)

לויט אינפאָרמאַציעס, וואָס קומען אָן צו דער אינטערנאַציאָנאַלער סטרעפע, הויבען זיך אָן צו פערשפּרייטען בעאומרוהיגענדע שטימונגען צווישען דעם מיליטער פונם שפּאַנישען מאַראָקאָ, וואָס געפינט זיך אונטער דער אַנפיהרונג פונם גען. פראַנקאָ.

דאָס ווערבירען נייע זעלנער הויבט אָן צו ווערען שווער, אָדער — ריכטיגער — אינגאַנצען אונמעגליך.

די אָרטיגע איינוואוינער זאָגען זיך קאַטעגאָריש אָפּ צו דינען אין דעם גען. פראַנקאָ'ס אַרמעע.

מאַדריד, 24 (ספ. טעל.)

אויפ'ן פראָנט גוואַדאַראַמאַ האָבען זיך די פּאָזיציעס פונ'ם רעגירונגס-מיליטער עטוואָס אַ רוק געטון פאָראויס.

די אַטאַקעס פון די אויפשטענדיגע אויף עסטרעמאַדוראַ און גוואַדעלופּאַ זענען אָפּגעשטויסען געוואָרען.

אין אַסטוריען איז דער אַנגריפס-גייסט פון די אויפשטענדיגע געבראָכען.

אַ ליאַדע שעה וועט איינגענומען ווערען אָוויעדאָ.

אין אירון איז רוהיג

פאַריז, 24 (ספ. טעל.)

דער קאָרעספּאָנדענט פון האַוואַס האָט היינט באַזוכט אירון און ער פערזיכערט, אַז די שאָדענס פון די לעצטע שאָמבאַרדירונגען, דורכגעפיהרט דורך די עראָפּלאַנען פון די אויפשטענדיגע, זענען זעהר קנאַפּע. קיין קרבנות אין מענשען זענען בכלל נישטאָ. אין דער שטאָט הערשט רוה, אויף די פּלעצער און אין די פּאַרקען שפּילען זיך פריי די קינדער.

די פּאָזיציע פון דער מיליץ זענען שטאַרק און ווערן געשטיצט דורך געניטע מיליטער-מענער. דאָס פערזאָרגען די קעמפענדע מיט פּראָוויאַנט גייט צו נאָרמאַל.

אַלע זענען איבערצייגט, אַז די אַטאַקעס פון די אויפשטענדיגע אויף אירון האָבען נישט קיין שום שאַנסען אויף ערפאָלג.

בּורגאָס, 24 (ספ. טעל.)

אויפ'ן פראָנט אירון—סאַן-סעבאַסטיאַן איז אַרויסגעשיקט געוואָרען אַ פרישער באַטאַליאָן פונם פרעמדען-לעגיאָן.

רוסישע ווייס-גוואַרדייער

אין די רייהען פון שפּאַנישע פאַשיסטען

זיי ווילען דערפאַר פון גען. פראַנקאָ אַ „טעריטאָריע"

פאַריז, 24 (ספ. טעל.)

ווי מען גיט איבער קעמפען אין די רייהען פון די שפּאַנישע פאַשיסטען רעשטלעך פון די רוסישע „ווייסגוואַרדייאישע" אַרמעען פון דעניקין און וראַנגעל. די רעשטלעך פון דער צוקלאַפּטער ווייסגוואַרדייאישער אַרמעע פון דעניקין זענען אין יאָהר 1920 אַנטלאָפען דורך די אָדעסער און נאָוואָראָסייסקער פּאָרטען קיין קאָנסטאַנטינאָפּאָל און פון דאָרט קיין פּאַריז. די רעשטלעך פון וראַנגעלס אַרמעע ווידער זענען אַוועק קיין יאַפּאַן און פון דאָרט איבער אַמעריקע צוריקגעקומען קיין איראָפּאַ און האָבען זיך בעזעצט אין פערשידענע לענדער.

דער רוב פון די דאָזיגע עמיגראַנטען האָט זיך בעזעצט אין פּאַריז, וואו זיי האָבען פאָרגעזעצט זייער קאָנטער - רעוואָלוציאָנערע אַקציע געגען רוסלאַנד.

מיט'ן אויסברוך פון דעם אויפשטאַנד אין שפּאַניען, האָט אַ געוויסער טיכאָמיראָוו, אַ געוועזענער פּאָלקאָווניק פון דעניקינס אַרמעע פאָרגעשלאָגען גען. פראַנקאָ, אַז ער איז גרייט איהם צוצושטעלען אַן אַרמעע פון 30 טויזענד סאָלדאַטען און אָפיצירען, וואָס וועלען „טאַפּפער" קעמפען ווי זיי זענען עס געוואוינט געווען אין רוסלאַנד...

דערפאַר אָבער וויל טיכאָמיראָוו, אַז נאָך דעם פערענדיגען די מלחמה, זאָל גען. פראַנקאָ איהם געבען אַ שטיק טעריטאָריע פאַר זיינע 30 טויזענד פּערזאָן וואו ער וועט זיך מאַכען אַן אייגענע קאָלאָניע.

צי גען. פראַנקאָ האָט מסכים געווען דערצו — ווייסט מען נישט. אָבער איינס ווייסט מען, יאָ, אַז פון 30 טויזענד פּערזאָן האָט זיך אויסגעלאָזט קוים 1000. און די דאָזיגע „טאַפּפערע" רוסישע העלדען קעמפען איצט אין די רייהען פון דעם מאַראָקאַנישען פרעמדען לעגיאָן.

עס אונטערליגט נישט קיין שום ספק, אַז די דאָזיגע ווייסגוואַרדייאישע העלדען העלפען אונטער די פאַשיסטען אין זייערע גרויזאַמקייטען און טראָגען צו אַ נישט קליינעם חלק אין די אַנטי-סעמיטישע שטימונגען, וואָס הערשען אין די רייהען פון די פאַשיסטען.

35,000 ביקסען, 5 מיליאָן קוילען

פאַריז, 24 (ספ. טעל.)

עס ווערט געמעלדעט, אַז פון וועראַ-קרוץ איז אָפּגעשוואומען די שפּאַנישע שיף „מאַזאַלאַנעס" מיט אַ לאַדונג פון 35 טויזענד ביקסען און 5 מיליאָן קוילען. די שיף איז אָפּגעשוואומען אין אַן אומבעקאַנטער ריכטונג.

דער שפּאַנישער געזאַנדטער אין מעקסיקאָ האָט איבערגעגעבען דעם שיפס-קאַפּיטאַן אַ פערחתמ'עטען בריף, וואָס ענטהאַלט ווייטערדיגע אינסטרוקציעס, אין וועלכען דער קאַפּיטאַן האָט געזאָלט עפענען ערשט נאָכ'ן פערלאָזען די שפּאַנישע וואַסערן.

אויף די פראָנטען

הענדאַי, 24 (ספ. טעל.)

אויפ'ן פראָנט אירון און סאַן-סעבאַסטיאַן איז היינט קיין שום וויכטיגעס נישט פאָרגעקומען.

דייטשלאַנד טרעט צו צום אָפּמאַך

וועגען פערבאָט צו שיקען געוועהר קיין שפּאַניען

לאָנדאָן, 24 (ספ. טעל.)

רייטער איז מודיע אָפיציעל: דער פראַנצויזישער אַמבאַסאַדאָר קאָרבען האָט היינט געמאָלדען דעם ענגלישען אויסערן-מיניסטעריום, אַז דייטשלאַנד האָט מסכים געווען צוצוטרעטען צום אָפּמאַך וועגען פערבאָט צו שיקען געוועהר קיין שפּאַניען.

די בריטישע אָפיציעלע קרייזען שטרייכען אונטער, אַז די ענטוויקלונג פון די דיפּלאָמאַטישע געשעהענישען בנוגע דעם ענין-שפּאַניען שטעלט מיט זיך פאָר דעם אָהנספקדיגען ערפאָלג פון דער פראַנצויזישער רעגירונג.

די בריטישע קרייזען פערקוקען זיך אָפּטימיסטיש אויף דער פראַגע פון צוטרעטען צום אָפּמאַך וועגען נישט אינטערווענירען אין שפּאַניען.

בערלין, 24 (ספ. טעל.)

„דיפּלאָמאַטיש - פּאָליטישע קאָרעספּאָנדענץ" שרייבט וועגען דייטשלאַנדס אַנשליסען זיך צום אָפּמאַך וועגען אַרויספיהרען געוועהר קיין שפּאַניען, אַז דער בעשלוס פון דער דייטשער רעגירונג „פליסט אַרויס פונ'ם גייסט פון דער דייטשער קאָנסטיטוציע, וועלכער וואַרפט אָפּ איטליך אַריינמישען זיך אין די אינערליכע ענינים פון פרעמדע פעלקער מחמת דעם, וואָס דאָס ווירקט נעגאַטיוו אויף די אינטערנאַציאָנאַלע בעציהונגען."

די צייטונג איז דערביי מוסיף, אַז דייטשלאַנד'ס צוטריט צום אָפּמאַך בעדייט אָבער נישט דאָס אַריבערגיין צו דער טאָג-אָרדנונג איבער'ן אינצידענט מיט דער שיף „קאַמערון" און מיט'ן פערהאַלטען דעם דייטשען פּאַסאַזשיר-אַעראָפּלאַן.

באַטען-אויסטויש צווישען פראַנקרייך און ראַטען-פערבאַנד

מאָסקווע, 24 (ספ. טעל.)

טאַס-אַגענטור איז מודיע: דער אויסערן-קאָמיסאַר ליטווינאָוו האָט אויסגעטוישט מיט'ן פראַנצויזישען שאַרזש-ד'אַפער פּיער נאָטעס וועגען דעם אופן פון האַנדלען לגבי דער איצטיגער לאַגע אין שפּאַניען, ד. ה. וועגען נישט-אינטערווענץ.

אַלע התחייבות'ן אין דער הינזיכט גייען אַריין אין קראַפט פון דעם מאָמענט אָן, ווען חוץ די רעגירונג פון איטאַליען און פראַנקרייך וועלען צו דער נישט-אינטערווענץ-דעקלאַראַציע אויך צוטרעטען דייטשלאַנד, איטאַליען און פּאָרטוגאַל.

אַ דאַנק פאַר דער טובה...

וואַשינגטאָן, 24 (ספ. טעל.)

פון באַלטימאָר מעלדעט מען, אַז די 8 באָמבען-אַעראָפּלאַנען, וואָס די שפּאַנישע רעגירונג האָט דאָרט בעשטעלט, וועלען נישט צוגעשטעלט ווערען אין אָקטאָבער אָדער נאָוועמבער, ווי עס איז געווען פאָרגעזעהן אין קאָנטראַקט, נאָר ערשט דאַן, ווען די סיטואַציע אין שפּאַניען וועט אויפגעקלערט ווערען.

נישט-קאָנטראָלירטע אינפאָרמאַציעס

פאַריז, 24 (ספ. טעל.)

פון באַיאָנאַ מעלדעט מען: דאָס היינטיגע באָמבאַרדירען דורך די 3 עראָפּלאַנען פון די אויפשטענדיגע אירון און די סביבה, האָט אָנגעמאַכט גרויסע היזקות. עס זאָלען זיין 100 דערהרג'עטע פון צווישען דער בעפעלקערונג. אויך פאָנטאַראַביאַ און סאַן-סעבאַסטיאַן זענען בייטאָג באָמבאַרדירט געוואָרען.

די גרעניץ איז געשלאָסען און ס'איז שווער צו קאָנטראָלירען די דאָזיגע אינפאָרמאַציעס.

אָפּגעלייקענט אַ פאַלשען קלאַנג

באַרצעלאָנאַ, 24 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיט די קלאַנגען אין דער אויסלענדישער פּרעסע וועגען דעם ערמאָרדען דעם ערצבישאָף פון טאַראַזאָנאַ אין באַרצעלאָנאַ, ווערט דאָ אָפיציעל פעסטגעשטעלט, אַז דער דאָזיגער ערצבישאָף איז שוין פון לאַנג אַרויסגעפאָהרען קיין אויסלאַנד און אַז ער געפינט זיך אין רוים.

טאָג-טעגליך

דער משפּט

אין שייכות מיט דעם אָקאָרשט פערענדיגטען העכסט - סענסאַציאָנעלען און צוגלייך טראַגישען פּראָצעס אין מאָסקווע, זענען אין דער פּרעסע אַרויסגעזאָגט געוואָרען אַזאַ שיעור סברות און השערות.

ווי געוועהנליך, האָט אונזער היימישע „נאַציאָנאַלע" פּרעסע נישט אויסגעמיטען ספּעציעל צו בעטאָנען דעם יודישען מאָמענט — ד. ה. אַרויסצוזאָגען „טיפע" סענטענצען אין שייכות דערמיט, וואָס 12 פון די 16 פערמשפּטע זענען פון דער אָפּשטאַמונג יודען.

ווי געוועהנליך האָט מען געזוכט אַ תירוץ פאַר דעם פּראָצעס אין דעם, אַז די טראָצקי-שטימונגען אין ראַטען-פערבאַנד האָבען זיך געשטאַרקט, און דעריבער האָט ער אַזוי ראַפּטום געמוזט אינסצענירט ווערען.

מען האָט דעם פּראָצעס אויסגעטייטשט אַלס נקמה-אַקט פון סטאַלינ'ען.

מען האָט איהם געפרובט צו דערקלערען מיט דער אונמעגליכקייט צו ברענגען הילף דער שפּאַנישער רעגירונג, און אַזוי-ווי דאָס פאָלק האָט אַזאַ הילף געפאָדערט, — האָט ער געמוזט פאָרקומען, און טאַקע דווקא איצט.

פון דער אַנדערער זייט האָט מען אויך — און דאָס מיט אַ גרויסען חלק רעכט — געטענה'ט, נישט איצט, — ווען עס האַנדעלט זיך וועגען דער צעמענטירונג פון די אַרבייטער-מאַסען אין זייער שווערען און בלוטיגען קאַמף — האָט מען אַזאַ פּראָצעס געטאָרט אַרויסברענגען.

ווי עס זאָל אָבער נישט זיין, וויפיל אמת עס זאָל נישט שטעקען אין די אַלע פאָרוואורפען, סברות און השערות, וויפיל גרויל און גרויזאַמקייט עס זאָלען נישט ענטהאַלטען די דערקלערונגען פון די פערמשפּטע — איז אונז שווער צו אורטיילען, אַטאָ דעם מערקווירדיגסטען פון אַלע פּראָצעסען פון אונזער צעדרודערטען יאָהרהונדערט, וואָס דעם ריכטיגען משפּט איבער איהם וועט ערשט שפּעטער קאָנען אַרויסטראָגען די געשיכטע, די איינציגע אָביעקטיווע ריכטערין פון אַלע צייטען!

מ.

די פּאָרט-אַרבייטער קעמפען

קעגען שפּאַנישען פאַשיזם

די פּאָרט - אַרבייטער אין אַנטווערפּען האָבען אָנגעהויבען זעהר אַ שאַרפע קאָנטראָל פון די טראַנספּאָרטען געוועהר און אַמוניציע, וואָס איז בעשטימט פאַר די שפּאַנישע אויפשטענדיגע.

אין איין פאַל איז זיי געלונגען צו האָבען אַ זעהר ערנסטען ערפאָלג. אויפ'ן דעק פון דער פּאָרטוגאַלישער שיף „סילוואַ גוועראַ" האָט געדאַרפט פערלאָדענט ווערען 23 וואַגאָנען קריגס-מאַטעריאַל.

די אַנטווערפּענער בירגערליכע פּרעסע האָט פערזיכערט, אַז דער טראַנספּאָרט איז בעשטימט פאַר דער שפּאַנישער רעגירונג.

אויפ'ן יסוד פון די טראַנספּאָרט-פּראַכטען האָט דער טראַנספּאָרט געדאַרפט געהן קיין גוואַטעמאַלאַ. דער גענעראַל - קאָנסול פון גוואַטעמאַלאַ אין אַנטווערפּען האָט אָפען ערקלערט, אַז ער ווייסט גאָרנישט וועגען בעשטעלונגען אויף געוועהר און אַז זיין לאַנד ברויכט נישט קיין געוועהר.

פון דער דאָזיגער ערקלערונג האָבען די אַרבייטער פערשטאַנען, אַז עס איז עפּעס נישט אין אָרדנונג. צוליב דעם האָבען זיי זיך אָפּגעזאָגט צו פערלאָדענען די שיף, וועלכע איז אַוועקגעפאָהרען אָהן די לאַדונג. אָבער צוליב אַ טעלעפאָנישען געשפּרעך און דעפּעשע פון דער שיף האָט די באַהן-דירעקציע איבערגעשטעלט די וואַגאָנען אין אַ אַנדער זייט פון פּאָרט. דער טריק איז אָבער נישט געלונגען און די אַרבייטער האָבען נישט אַנגעלאָדענט די שיף.

די באַהן-דירעקציע האָט זיך פערענטפערט פאַר די פּראָפעסיאָנעלע פעראייניגען, אַז זי איז דורך עפּעס אַ פאַשיסט אַריינגעפיהרט געוואָרען אין אַ טעות און דעריבער האָט זי צוגעשטעלט די וואַגאָנען אין פּאָרט, נישט וויסענדיג וואָס זיי ענטהאַלטען.

די אַרויסשיקער האָבען אָבער נישט געוואָלט רעזיגנירען פון דאָזיגען טראַנספּאָרט. עמיצער האָט אין האָלאַנד איינגעקויפט אַ נייע שיף מיט דעם נאָמען „לאַדעוואַק", וועלכע האָט געזאָלט איבערפיהרען די אַמוניציע.

די אַרבייטער איז פאָרגעקומען פערדעכטיג, וואָס די שיף האָט אַ דאָפּעלטע מאַנשאַפט, ווייטער אַז נעבען די רעטונגס-שיפלעך — געפינען זיך צוויי מאָטאָר באַרקעס.

זיי האָבען אַלזאָ אָפּגעשטעלט די אויפלאָדונג, און די קעסטלעך, וואָס זענען שוין געווען אַרויפגעטראָגען האָט מען צוריק אַראָפּגענומען.

צוליב דער אינטערווענץ פון די אַרבייטער קרייזען האָט די בעלגישע רעגירונג בעשלאָסען פעסטצושטעלען, צי דער טראַנספּאָרט געוועהר געהט פאַקטיש קיין באַרצעלאָנאַ.

עס איז איבער דער שיף „לאַדעוויק" בעשטימט געוואָרען אַ אָבסערוואַציע, דאַן האָט די שיף רעזיגנירט פון דער לאַדונג און איז אונטער אַ האָלענדישער פאָהן אָפּגעפאָהרען אין אַ האָלענדישען פּאָרט בכדי אויפצולאָדענען דעם קריגס-מאַטעריאַל אין אַ אַנדערען פּאָרט.

דער פּראָפעסיאָנעלער פערבאַנד פון די פּאָרט-אַרבייטער האָט פונאַנדערגעשיקט אַ וואָרנונג צו אַלע האָלענדישע בעלגישע און פראַנצויזישע פּאָרטען, וואָס פאָדערט אויף צו באָיקאָטירען די אויבענדערמאַנטע שיפען.

אונזער וואָרט

די „וויצען" פון אונזער צייט

אין שייכות מיט דער לוה פון דעם אַרבייטער פּיסאַרעק, וועלכער איז אויף אַ טראַגישען אופן אומגעקומען בעת דער שרפה פון פרענקעל'ס פאַבריק, שרייבט דער „דזשעניק נאַראָדאָווי":

— „אָט אַזוי קומען אום פּוילישע אַרבייטער אין פערקראַטעוועטע און פערשלאָסענע יודישע פאַבריקען"...

וואָס פאַראַ שייכות די טראַגעדיע פון דעם אַרבייטער האָט מיט דער יודישער פאַבריק — בלייבט אַ קשיא נישט צו פערענטפערען.

דערפאַר וועט זיין לייכטער צו געפינען די שייכות פון דעם „דזשעניק נאַראָדאָווי" מיט דעם פאָלגענדען אָקאָרשט אימפּאָרטירטען וויץ פון דייטשלאַנד. און אין וועלכען עס ווערט דערציילט:

אַ לייב איז אַנטלאָפען פון דעם בערלינער זאָאָלאָגישען גאָרטען און איז אַוועק גלייך אויף קורפירשטענדאַם. איז געוואָרען אַ בהלה, אַ טומעל און אַלע האָבען זיך בעהאַלטען: די דורכגייער, די פּאָליציאַנטען, די שטורמיסטען... בלויז איין יוד, אַ פּשוט יודעל. איז געבליבען שטיין אין דער גאַס — (וואָרום וואָס משטיינס געזאָגט האָט ער געהאַט צו פערלירען?) — און ער האָט בעגעגענט דעם לייב מיט די קולאַקעס... הקיצור הדבר, דער רבונו של עולם האָט זיך מרחם געווען, און דער יוד האָט בעוויזען שמשון הגבורס „קונץ" און צוריסען דעם לייב....

איז דאָך געוואָרען אַן אויפגעלויף פון מענשען און פון שטורמיסטען, און מ'האָט דאָס יודעל אַרויפגעכאַפּט אויף די פּלייצעס און מיט געשרייען „הייל", האָט מען איהם גענומען טראָגען צו היטלערן... דערזעהן, אַז מ'טראָגט איהם צום „פיהרער" אַליין, איז דעם יוד געוואָרען ביטער אין די ביינער, און ער האָט זיך אָנגעהויבען בעטען — יעקעס, ביי גולנים, האָט'ס רחמנות... כ'בין אַ יוד... לאָזט'ס אָפּ!...

דערהערט „אַ יוד" — האָט מען מעהר נישט געדאַרפט — מען האָט דעם יוד באַלד אַרונטערגעוואָרפען פון די אַקסלען, און מ'האָט זיך אָפּגעטראָגען. (די „דזשעניק נאַראָדאָווי"-לייט וואָלטען עס אַנדערש געמאַכט). אויף מאָרגען אָבער איז געבעלסעס צייטונג אַרויס מיט אַ גרויסער סענסאַציע אונטערן טיטעל: „הילפלאָזער אַרישער לייב פערפייניגט דורך אַ יוד"!

יודישע פאליטיק אין דרום-אמעריקא

מחלוקות צווישען די קאמיטעטען צו בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיז

איז קאמף ארום מעטאדען פון וואהלען צום יודישען וועלט-קאנגרע

פון א. ל. שוסהיים

די וואהלען צום יודישען וועלט - קאנגרעס האבען ארויסגערופען א סך מחלוקות אין די יודישע ישובים פון ארגענטינא, אורוגוואי און בראזיל. די דאזיגע מחלוקת איז אן'אינטעגראלער טייל פון דער אלגעמיינער נישט - איינשטימיגקייט פון די יודען אין די דערמאהנטע לענדער.

אין ארגענטינא פיהרט זיך שוין פון לאנג א קאמף צווישען צוויי יודישע לאגערן ארום דער פראגע פון קאמף געגען אנטיסעמיטיזם. אייגענטליך איז דאס נישט אזוי א קאמף וועגען דעם, ווי אזוי מען דארף בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם ווי א מלחמה צווישען ציוניסטען און אנטי ציוניסטען. דער אנטי - ציוניסטישען פראנט פיהרען דא אן די קאמוניסטען און אנדערע לינקע עלעמענטען. כדי צו פעראינטערעסירען די ברייטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג, איבערטרייבען די לינקע פארטיי - מענשען מורא'דיג די אנטיסעמיטישע סכנה אין ארגענטינע. יעדער קרומער קיק פון א גוי, בפרט פון א בעאמטען, ווערט אויסגעשריגען אלס א געוואלדיגער אנטיסעמיטיזם און אלע יודען ווערען אויפגעפאדערט זיך צו פעראייניגען צום קאמף. דערביי ווערען די ציוניסטען כסדר בעשולדיגט, אז זיי בעקעמפען נישט גענוג דעם אנטיסעמיטיזם און אז זיי דארפען האבען דעם אנטיסעמיטיזם פאר זייער פארטיי-אגיטאציע.

דער דאזיגער קאמף ווערט אנגעפיהרט פון דער „פאלקס - ארגאניזאציע געגען אנטיסעמיטיזם". די דאזיגע ארגאניזאציע האט פריהער געהייסען „פאלקס - ארגאניזאציע געגען פאשיזם און אנטיסעמיטיזם". אבער אזוי ווי עס זענען אנגעגאנגען פערהאנדלונגען וועגען פעראייניגען די „פאלקס - ארגאניזאציע" מיט א בירגערליכער ארגאניזאציע פון דעמזעלבען סארט, די „דעלעגאציע פון ארגענטינער יודישע אינסטיטוציעס" אדער ווי זי הייסט בקיצור „דאיא", און אזוי ווי די אנפיהרער פון דער „דאיא" האבען גע'טענה'ט, אז מען קאן נישט עקספאנירען די יודישע געזעלשאפט אין קאמף געגען פאשיזם, האט די פאלקס - ארגאניזאציע ארארפגענומען פון איהר נאמען דעם „געגען פאשיזם" און געבליבען נאר „געגען אנטיסעמיטיזם". דער סוף איז אבער געווען, אז נאכדעם ווי די פאלקס - ארגאניזאציע האט שוין אמפוטירט איהר אנטי-פאשיסטישען נאמען, האט ערשט די „דאיא" אפגעווארפען דעם פלאן מיט איהר זיך צו פעראייניגען.

ארום דער דאזיגער פעראייניגונג זענען אין ארגענטינע אנגעגאנגען ליידענשאפטליכע קאמפען מעהר ווי א יאהר צייט. די „פאלקס-ארגאניזאציע" האט צוגעצויגען צו זיך געוויסע לינק-געשטימטע מענשען פון מיטעלשטאנד און פון די לאנדסמאנשאפטען. אין דער קאמף האט זיך בעזונדערס פערשארפט ארום דער פראגע פון די וואהלען צום יודישען וועלט-קאנגרעס.

די וואהלען צום קאנגרעס זענען ארגאניזירט געווארען פון דער אויבענדערמאהנטער „דאיא", וועלכע איז דערצו אויטאריזירט געווארען פון דעם פאריזער צוגרייטונגס - קאמיטעט. די וואהלען זענען געווען אומדירעקטע. זיי זענען אָרגאניזירט געווארען אויף דעם באזיס פון פעראיינען. יעדער פעראיין האט בעקומען א רעכט צו שיקען צוויי פון זיינע פארשטעהער, אלס וועהלער צו דער אלגעמיינער וועהלער - פערזאמלונג. דערביי האט מען נישט געמאכט קיין אונטערשיד צווישען גרויסע און קליינע פעראיינען. די חברה-קדישא מיט איהרע 18.000 מיטגלידער האט נישט געהאט מעהר שטימען ווי דאס קלענסטע פעראיינדעל, וואס עקזיסטירט אפשר נאר אין דער התימה. אבער אזוי ווי ס'איז געווען זעהר שווער איינצוארדענען אלגעמיינע וואהלען, און אזוי ווי די ערנסטערע עלעמענטען האבען אויך מורא געהאט, אז אן'אלגעמיינער וואהל-קאמף קאן פיהרען צו א שטארקער אייפרודערונג אין דער יודישער גאס, וואס איז ביי דער איצטיגער פאליטישער סיטואציע נישט געזונד, האבען די מעהרסטע מסכים געווען מיט די נישט - דירעקטע וואהלען. תחילת האט אויך די „פאלקס - ארגאניזאציע" געוואלט אנטייל נעהמען אין די אומדירעקטע וואהלען. אבער צוליב מחלוקת פון לאקאלען פערנעהם, האט זי זיך צוריקגעצויגען, צוגרייטענדיג אייגענע וואהלען לויט דעמזעלבען סיסטעם.

די „פאלקס - ארגאניזאציע" האט זיך ־אן געווענדט מיט א צירקולאר צו די פעראיינען (אויך צו די באלעבאטישע), זיי זאלען שיקען צו 7 פארשטעהער צו איהר וואהל - קאנגרעס. די פאליציי האט אבער דעם קאנגרעס פערבאטען גלייך נאך דער פייערליכער דערעפנונג, אזוי אז די דאזיגע וואהלען האבען נישט געקאנט פארקומען. די איינציגע קאנגרעס-וואהלען זענען דערפאר פארגעקומען אונטער דער אויפזיכט פון דער „דאיא" און עס האבען זיך בעטייליגט די ציוניסטישע און פועלי - ציוניסטישע פעראיינען, די חברה-קדישא, דער פויליש-יודישער פערבאנד און מעהרערע סאציאל - פילאנטראפישע און פאלקס - פעראיינען.

אין מאנטעווידעא אירוגוואי, איז פארגעקומען אן'עהנליכער קאמף. אויך דארט ווערט געפיהרט א קאמף צווישען די זעלבע עלעמענטען ווי אין בוענאס-איירעס. דארט האבען די לינקע

א גרעסערע געזעלשאפטליכע מאכט ווי אין בוענאס-איירעס. איינע פון די גרעסטע יודישע פאלקס-בענק, די אזוי גערופענע באנק אין גאעס געפינט זיך פעסט אין די הענד פון די לינקע. דאס איז א באנק פון א דריי טויזענד אקציאנערען. אזוי ווי לויט די היגע דעמאקראטישע מנהגים האט אין אזעלכע בענק וואהל-רעכט נישט די אקציע נאר דער אקציאנער, האבען די אקציאנערען פון צעהן און צוואנציג אקציעס נישט מעהר רעכט ווי די, וועלכע האבען נאר איין אקציע.

אין מאנטעווידעא האבען די יודישע קאמוניסטען אן'אייגענע טאג-צייטונג „אונזער פריינט", וועלכע פיהרט אן א שארפען קאמף געגען די אנדערע יודישע שטרעבונגען, ספעציעל געגען די ציוניסטישע פארטייען. מען קאן נישט בעהויפטען, אז דער דאזיגער שארפער קאמף זאל זיין אין אינטערעס פון דער יודישער בעפעלקערונג. דער גאנצער אורוגוואיער יודישער ישוב ציילט נישט קיין סך מעהר ווי 20.000 נפשות.

אין מאנטעווידעא איז פערהאן אזא פעדעראציע פון יודישע אינסטיטוציעס ווי אין בוענאס-איירעס, וועלכע האט אויך דעמזעלבען פערקירצטען נאמען „דאיא" ווי אין בוענאס-איירעס. די דאזיגע אוריגוואיער „דאיא" האט דורכגעפיהרט וואהלען לויט דעמזעלבען סיסטעם ווי ארגענטינע. אין די וואהלען האבען אנטיילגענומען 19 אינסטיטוציעס. האט אבער דער אורוגוואיער „קאמיטעט געגען נאציזם און אנטיסעמיטיזם" נישט אנערקענט די דאזיגע וואהלען און אליין ארגאניזירט אלגעמיינע דירעקטע וואהלען, אין וועלכע עס האבען זיך בעטייליגט, ווי דער „קאמיטעט" גיט אן, ארום 2.400 פערזאן.

אויך אין בראזיל איז געווען צרות מיט די וואהלען צום יודישען קאנגרעס. דער שרייבער פון די שורות איז דעם 15. יולי געווען עטליכע טעג אין ריא דע זשאנעירא און האט געהאט די געלעגענהייט פעסטצושטעלען די פערביטערונגען פון קאמף ארום די וואהלען.

נאך איינינע בעמערקונגען זענען אם פלאץ וועגען בראזיל. די קאנגרעס - דעלעגאטען זענען דארט בעשטימט געווארען דורך א קאמיטעט, וואס איז געשטאנען אין קאנטאקט מיט דעם פאריזער ארגאניזיר - קאמיטעט, און איז אין ריא דע זשאניירא אנגעפיהרט געווארען דורך דעם פועלי - ציוניסטישען עסקן א. בערגמאן. די וואהלען זענען דורכגעפיהרט געווארען אויף אזא אופן, צוליב די איצט-הערשענדיגע בעדינגונגען אין בראזיל. אבער דאך האבען פיל פראטעסטירט געגען דער געזעצליכקייט פון די וואהלען.

אגב, א וואסער שטרענגער פאליציי־אישע קורס עס הערשט איצט אין בראזיל קאן בעווייזען דער פאקט, אז דעם 14. יולי איז דער אויבענדערמאהנטער פועלי - ציוניסט בערגמאן ארעסטירט געווארען. עס איז נישט בעקאנט קיין שום מאטיוו פאר דעם דאזיגען ארעסט, בערגמאן איז ווייט פון יעדען חשד פון קאמוניזם. אבער אין ריא דע זשאנעירא האט מורא אפילו צו פרעגען פארוואס, או[ן] וואגט נישט צו גיין אינטערווענירען צו פאליציי. ווארים ווער עס גייט אינטערווע[נירען] פאר אן'ארעסטירטען, זאלט אליין אין און ער איז נישט זיכער מיט דער פאליצ[יי] דאך ביי אזעלכע בעדינגונגען האבען יוד[ען] זיך ארומצורייסען און צו פיהרען פ[ון] מחלוקת.

אגב, א פאר בעמערקונגען וועגען א[נטיסע]מיטיזם אין בראזיל. פון דעם וואס איך געהערט פון יודען פון פערשידענע קריי[זען] דאס בראזיליאנער פאלק פון א מילדען [כאראק]טען כאראקטער און איהם איז ווייט [...] געפיהל פון פרעמדען - האס. אבער אין ד[י] גרעסטע בראזיליאנער שטעט אין ריא ד[ע זשא]ניירא און סאן פאולא, האבען די דייטש[ע] גרויסע השפעה. דער פאליציי-שעף פון [...] א דייטש. אבער געגען דעם דייטשען א[נטיסע]מיטיזם זענען אפילו די חויכע רעגירונג[ס]זען. אן'אנטיסעמיטישע צייטונג, וועלכ[ע] געשטאנען אונטער דער השפעה פון די דיי[טשע]... איז פערמאכט געווארען; א דאנק דער א[...] וועגען פון די יודען ביי דער מאכט. דער [אנטי]סעמיטיזם קאן אין בראזיל נאר אנגעחמ[ען] מען פון א קאמף געגען קאמוניזם, בעשו[ל]דיג די יודען אלע דורכאנאנד אין קא[...] די צייטונגען פון ריא האבען געבראכ[ט] ידיעה וועגען ארויסשיקען פון לאנד [...] פוילישע קאמוניסטען. די נעמען זענען [...] דישע, צי דאס זענען טאקע קאמוניסט[ען] ווייס גאט.

אויפ'ן פראנט פון דער סיענא גוואדאראמ[א]

מיט דער מיליץ פון שפאנישען פאלקס-פראנט

· אין א אויסלענדישער צייטונג געפינען מיר פאלגענדע שילדערונג פון א בעזוך אויף די פאדערשטע ליניעס פון דער סיענא גוואדאראמא פראנט:

„מיר פאהרען צום פראנט. די פאלקס-ארמעע, וואס שטעהט אין דער סיענא גוואדאראמא געגען די אויפשטענדיגע בעטרעפט טויזענדער א.ז. טעגליך קומען אן נייע פערשטארקונגען: פרייוויליגע, וואס קומען פון אנדערע שפאנישע שטעט פון טאלעדא, וואלענציא, אליגאנטע. זיי ווערען שנעל אויסגעבילדעט און אפגעשיקט אויפן פראנט.

אין דער שענסטער גאס פון מאדריד, די קאסטעלאנא איז דער זאמעלפונקט. עס זענען פערהאן ווענינ אויטאס און אונזער קאלומנע, בעשטעהט פון פערשידענע צוזאמענגעשטעלטע אויטאס. אין דער שפיץ שטעהט א טאנק, יעדענפאלס א זעהר בעשיידענער און מיט איינ[ע]ם מאשינען - געוועהר. דאן געהט אן'אויטא מיט דער אויפשריפט „האטעל ריטץ". מיט 4 וואכען צוריק האט ער נאך אפגענומען די פרעמדע טוריסטען ביי דער באהן. אן'אויטאבוס פון דער שפאנישער לופט-פליהער געזעלשאפט, מעהרערע לאסט-אויטאס און א רייה פריוואט-אויטאס בילדען דעם איבריגען טייל פון דער קאלומנע.

מיר פאהרען איבער די פארשטעט קונטרא קאמינאס און טעטואין, איבעראל ווערען מיר שטורמיש בעגריסט פון די מאסען. עס וואקסט די בעגייסטערונג. עס דערהויבען זיך פויסטען, געשרייען, געזאנגען פלאטערען אין דער לופט, ענדליך איז אונמעגליך ווייטער צו פאהרען און מיר מוזען זיך אפשטעלען. די פרויען נעהמען ארום די מיליציאנטען, פון אלע זייטען ברענגט מען פראוויאנט, פאפיראסען, וואורשט, ווייו און קאניאק.

די שטימונג פון די סאלדאטען איז מערקווירדיג צוריסען. א סך האבען שוין געקעמפט אויף אנדערע פראנטען. איך האב גערעדט מיט צוויי סטודענטען, וואס האבען זיך 12 טעג בעטייליגט אין די קאמפען אין סאן סעבאסטיאן. דורך פראנקרייך זענען זיי געקומען קיין בארצעלאנא און דאן קיין מאדריד, בכדי איצט צו פאהרען אויף דעם ענטשיידענעם פראנט פון דער סיע.א. עס האבען זיך דערהערט לידער. די מענער זענען פרעהליך און זינגען, ליארמען און פאמשען דערביי אין די הענד. דאן הויבען זיי ווידער אן צו זינגען טרויעריגע לידער און פערזונקען אין טיפען שווייגען.

פון דערווייטענס בעווייזען זיך שוין די מונקעלע שפיצען פון דער סיענא. מען זעהט שוין עראפלאנען, עס דערהערען זיך אויך דער דונער פון הארמאטען. נעבען דעם וועג ליגען פולשטענדיג צושמעטערטע אויטאס, וואס זענען געטראפען פון לופט-פליהער באמבעס. אלס צאהלרייכער ווערען די הייזער איבער וועלכע עס פלאטערט די פאהן פון רויטען-קרייץ. אבער די סאלדאטען איגנארירען אויך דאס, זיי קאנצענטרירען פולשטענדיג אויף זייער קראפט - האפט געשטייגערטע פרעהליכקייט. צי ווילען זיי דורך דעם בעהאלטען די אויפרעגונג? דאס רוב פון זיי ווייסט שוין, וואס זיי ערווארט, זיי ווייסען אין וואס עס האנדעלט זיך: אין זייער לעבען אפשר אין א פוס, אדער אין אן'אויג. אין מיין אויטא זענען פערהאן 30 מענער און 5 פרויען. יעדער פון זיי קעמפט פאר אן'אנדערען אידעאל: מען מוז גלויבען, אז עס זענען אין אויטא פערהאן פונקט אזויפיל אידעאלען וויפיל מענשען עס זענען דא. די סטודענטען קעמפען פאר דער רעפובליק — נאטירליך פאר דער בירגערליכער. אן'אדוואקאט דערצעהלט מיר לאנג וועגען דעם „בעפרייאונגס קאמף פון דער מענשהייט", אין וועלכער ער בעטייליגט זיך איצט צום ערשטען מאל מיט דער ביקס אין דער האנד. איך האב אויך גערעדט מיט א דייטשען פליט, וועלכער האט זיך פון ערשטען טאג פון דער רעוואלוציע געשטעלט אין די רייהען פון דער אנטי-פאשיסטישער מיליץ שפעטער — האט ער געזאגט — אפשר אין א סך יאהרען ארום וועל איך שטעהן אויף די באריקאדען אין דייטשלאנד און קענען אויסנוצען די ערפאהרונגען, וואס איך מאך דא....

אין אויטא זענען אויך פערהאן אנארכיסטען, פאליטיש גוט געשולטע קאמוניסטען, סאציאליסטען, טראצקיסטען, רעגירונגס טרייע סאלדאטען, וואס זענען איבערגעלאפען פון די אויפשטענדיגע. די פרויען, ארבייטער פרויען קעמפען פארן „לעבען פון זייערע מענער, וועלכע זיי בעגלייטען". יעדער האט זיין פריוואטען אידעאל, זיין פריוואטע פארשטעלונג וועגען קאמף. אלע פעראייניגט אבער דער געמיינזאמער רוף: עס זאל לעבען די רעפובליק!

און בעת מיר דערנעהנטערען זיך אלץ[...] טער צום ציל, בעת לאנדשאפט ווער[ט] ווילדער און שיינענדיגער. די תבואה-פ[עלדער] פערשווינדען, הערען די געשפרעכען א[...] ווייז אויף. מיר זענען שוין 1000 מעטע[ר] ענדליך נאך מעהרערע שעה פאהרען מיר אן קיין לאזויעלא דעם הויפט-קווארט[יר] דעם דאזיגען פראנט אפשניט — א קליי[נ]דארף פון א פאר הייזלעך. עס איז פו[ל] סאלדאטען און פרייוויליגע קעמפער פ[ון] ארבייטער מיליץ.

עס איז איינס א זייגער. מיטאג צ[ו] קוקען זיך פערלוירען ארום — און שוי[ן] מיר ארומגערינגעלט פון חברים, וואס פ[...] אונז אויף מיט צו עסען — מיר קענען [...] מען נאר איין איינלאדונג, אבער יעדע[ר] ־וויל אונז ארויסווייזען איהר גאסטפריינ[דשאפט] נאכדעם ווי מיר האבען זיך שוין [...] זאט אנגעגעסען, ברענגען זיי אונז נא[ך] אלע זייטען קאווע, קאניאק פרוכטען, ראסען.

נאכמיטאג זענען מיר אין א טאנק מען נאך בואיטראגא, וואס ליגט 8 קילא[מעטער] ווייטער. ארום דער דאזיגער שטאט זע[...] ביטערט געקעמפט, ווייל דא געפינען ווייכטיגסטע וואסער רעזערווארען פא[ר מאד]ריד, — פאלט די דאזיגע שטאט ארו[ם] אויפשטענדיגע, דאן וועט די הויפט-שטא[ט] האבען קיין וואסער צו טרינקען. דאס א[...] דער פלאן פון גענעראל מאלא.

איינינע שעה בלייבען מיר אין בוא[יטראגא] די שטאט ווערט כסדר בעשאסען פון ד[ער ...]ליכער ארטילעריע. אבער די סכנה א[יז נישט] זעהר גרויס, ווייל דאס רוב גראנאט[ען] פלאדירען נישט.

צומארגענס פיהרט אונז אן'אפיציר [...] ענטגעגענגעזעצטען טייל פון דעם סיענא [...] קיין גוואדאראמא. אויך דארט קומען פא[...] ביטערטע שלאכטען. עס איז נישט פער[...] הויז, וואס זאל נישט אויפווייזען שפ[ורען פון] דער באמבארדעמענט. די גאסען זענען [...] צושאסענע אויטאס, מיט אפפאל פון צ[...] טערטע בוימער. עס איז נישט דא קי[ין ...] דאס אלץ אפצורוימען. דא האבען די אוי[פשטענדיגע] דיגע בעסערע סטראטעגישע פונקטען: [זיי פארנוצען] טען די הויכקייטען פון דער סיענא, [זיי] פון אויבען אבסערווירען אלץ, וואס [...] שעהט, און זייער ארטילעריע איז אזוי [...] האלטען הינטער די בערג, אז נאר דור[ך ...] פאל קענען זיי געטראפען ווערען. אב[ער עס] געלינגט עס נישט די אויפשטענדיגע [...] זיך ווייטער. איינצעלנע פאזיציעס געהע[ן ...] פון האנד צו האנד 5 אוז 6 מאל.

דער דאזיגער פונקט האט נישט [...] שפיל, געגען דעם גרעסטען טייל פון [...] מעע, וואס איז בעסער בעוואפענט, אויסגעבילדעט און ארגאניזירט, וואס א[...] שפיץ שטעהען די בעסטע שפאנישע גע[נעראלן], וואס זייערע אפטיילונגען האבען אויף [...] ביטען פון סיענא אדורכגעמאכט צ[ו ...] מאנעווערעס, ווייזט ארויס אן'ערפאלגרי[...] דערשטאנד דאס שפאנישע פאלק.

ווארנונג געגען פאלשע האפנונגען אויף בירא-בידזשאן

פאריז. (יט"א). די צענטראל - פערוואלטונג פון „ארט" האט איינגעארדענט אן'אויפנאהמע לכבוד דעם דירעקציאנס מיטגליד פון דער ניו-יארקער „אמאלגאמייטעד באנק" אדאלף העלד, וועלכער האט זיך נאר-וואס אומגעקעהרט פון א שטודיען רייזע קיין בירא-בידזשאן און די יודישע קאלאניעס אין דרום-רוסלאנד.

אדאלף העלד האט גערעדט וועגען זיינע בעאבאכטונגען און האט פעסטגעשטעלט, אז אנשטאט דער פריהערדיגער עטוואס קינסטליכער קאלאניזאציע ארבייט פאר בירא-בידזשאן איז דארט איצט איינגעטרעטען א געזונדער צושטראם פון איבערוואנדערער פון די קליינע שטעט אין אייראפעאישען רוסלאנד. די רעגירונג מאכט ערנסטע אנשטרענגונגען צו בעפעלקערען די ווייט-מזרחדיגע טעריטאריעם דורך פערגרעסערען די צאהל יודישע איבערוואנדערער און הייבען דעם לעבענס-שטאנדארד אין בירא-בידזשאן. הגם די קאלאניזאציע-טעטיגקייט אין דעם דאזיגען לאנד פערדינט אונטערשטיצט צו ווערען, איז א-בער וויכטיג צו פערהיטען פאר דער פערשפרייטונג פון האפענונגען, וועלכע האבען נישט קיין אויסזיכט מקוים צו ווערען. פאר דער נעכסטער צייט מוז זיך די ארבייט אין בירא-בידזשאן בעגרעניצען אויף דער איינארדנונג פון דריי ביז פיער טויזענד יודען.

דער וועלט-קלאָון

צום 80-טען יאָהרטאָג פון גרויסען שריפטשטעלער בערנאַרד שאָו

פון לעא העניג

איך האָב שטענדיג געהאַלטן פון דער מיינונג (אגב זעבען אין אונזער פרק פאַרהאַן א סך זעהר פיינע עפּישע און פסיכאָלאָגישע „גלייכע יווערטער") אז „עמי הארצים ווערען אויף דער עלטער א ביסעל מטורף, און אז תלמידי חכמים ווערען אויף דער עלטער נאָך מעהר מיושב'דיג".

איך האָב שטענדיג געגלויבט, אַז דאָס איז פסיכאָלאָגיש אמת — ביז ס'איז געקומען בערנאַרד שאָו, וועלכער איז אַקוראַט געוואָרען אַ בן שמונים, און האָט מיר געמאַכט צווייפלען צי ס'איז טאַקע אַזוי אמת, ווי איך האָב געמיינט.

נישט חלילה דערפאַר, ווייל שאָו איז איצט, ווען ער איז אריין אין די אכציגער, נישט דער זעלביגער שאָו, וואָס ער איז געווען.

נאָר טאַקע, ווייל ער איז אַלץ נאָך דער אייגענער בערנאַרד שאָו.

בערנאַרד שאָו איז געוואָרען א אכציגער — א שעהנע און בכבוד'דיגע עלטער, וואָס אפילו נישט אלע תלמידי חכמים זענען זוכה צו איהר — און ער איז אלץ נאָך דער זעלביגער שאָו.

מיושב'דיגער ווי פריהער איז ער נאָך אלץ נישט געוואָרען. דער אייגענער שטיפער, דער אייגענער סענסאַציאָנעלער פּאַראַדאָקסאַליסט, דער אייגענער „טאָמער פערקעהרט"־זאָגער, אויף צו להכעיס די אַלע יחידים און סאָציאַלע שיכטען, וואָס גלויבען, צי ווילען גלויבען, אז „ער איז מיט זיי"...

און אויב ס'איז דאָך אמת, אז „תלמידי חכמים ווערען אויף דער עלטער נאָך מיושב'דיגער" יועט דער תלמיד חכם בערנאַרד שאָו מוזען ווערען א נייניציגער, און אפילו א בן מאה, אום דאָס צו בעוויזען...

און דאָך גלויבט זיך נישט צי אפילו א הונדערט יעהריגער שאָו וועט זיין עפּעס אַנדערש ווי בערנאַרד שאָו...

בערנאַרד שאָו איז קיינמאָל נישט געווען פון די חכמים „וואָס היטען זיך מיט זייערע ווערטער". בערנאַרד שאָו האָט אָנגעהויבען זיין קאַריערע אלס זשורנאַליסט, און ער געבליבען א זשורנאַליסט אפילו ווען ער איז געוואָרען א וועלט בעריהמטער דראַמאַטורג און סאָציאָלאָג.

נאָך מעהר: אפילו ווען שאָו האָט אָנגעהויבען פאַררעכענט ווערען אלס סאָציאַלער טריבון, אלס שליח־ציבור פון אונזער סאָציאַלען געוויסען (און ס'זענען געווען אַזעלכע מינוטען) איז דער זשורנאַליסט נאָך אַלץ געבליבען זיין אמת'ער איך.

בערנאַרד שאָו קען פון דעם זשורנאַליסט שאָו קיינמאָל נישט פטור ווערען: א בעסערע צי ערגערע „העלפט" זיינע, זיין ליכטיגער צי פינסטערער שאָטען — נאָר דער זשורנאַליסט געהט איהם שטענדיג נאָך, פערפאָלגט איהם — און אלע זיינע פערעהרער — שטענדיג.

און וואָס ער זאָל נישט זאָגען, יוינקט איין אויג זיינס צו סענסאַציע.

דער אמת'ער זשורנאַליסט, דער בטבע־זשורנאַליסט האָט קודם־כל אין זינען די סענסאַציע, בכדי צוציהען מיט געוואַלד די אויפמערקזאמקייט צו זיך פון דער פרעסע, פון די מיליאָנען לעזער.

און וואָס שאָו זאָל נישט זאָגען, א אמת צי אַ האַלבען אמת, אין א קינסטלערישער צי פּובּליציסטישער פאָרמע, מוז ארויסקוקען פון זיינע רייד און זיינע ווערק דער זשורנאַליסט, דער סענסאַציאָנאַליסט, און אפילו איצט, ווען ער איז אַן אכציגער, איז ער נאָך אלץ דער זשורנאַליסט „פאַר עקסעלאַנס".

דער דראַמאַטורג שאָו, דער פּובּליציסט קלערט אָבער ביידע דיקטירען זיי זייער אונטערנעהמער און סעקרעטאַר — דעם גלענצענדען זשורנאַליסט... און דער לעצטער זעהט שוין, אז אלץ וואָס שאָו טוט זאָל ארויסקומען סענסאַציאָנעל, און דער עיקר נישט ווי אלע זאָגען...

אויב יעדער מענש האָט א יצר הרע, א מין בייזען מלאך, איז שאָו'ס שטן — דער גלענצענדער דיאַלעקטיקער — זשורנאַליסט.

ס'איז אמאָל געווען די מאָדע צו בעצייכענען שאָו'ן אלס דעם קלאָון פון דער בורזשואַזער דעמאָקראַטיע. אמאָל האָבען מלכים געהאַט זייערע הויף־קאָמיקער און „נאַראָנים", וועלכע האָבען געוואָגט זיי צו זאָגען אַזעלכע רעוואָלוציאָנערע אמת'ן, וואָס אפילו די מעכטיגסטע הויף־מיניסטאָרען זייערע האָבען נישט געוואָגט.

די מאָדערנע בורזשואַזע דעמאָקראַטיע האָט אין שאָו'ן, הייסט עס געפונען זייער פּאַרלאַמענטאַרען און רעוואָלוציאָנערען הויף־קלאָון.

דאָס איז אפשר געווען א שעהנע סברא, אָבער דער אמת איז, אז שאָו איז הויפטזעכליך א גלענצענדער זשורנאַליסט, וועלכער ווייסט און מוז שטענדיג כאַפּען דאָס אויג פון'ם גרויסען עולם.

אפילו א געוועהנליכען אמת מוז ער געבען אַ סענסאַציאָנעלע פאָרמע.

און וואָס עלטער ער ווערט — ביז הונדערט און צוואַנציג יאָהר — אלץ שאָו'דיגער ווערט ער:

דאָ ערשט פאַר א יאָהרען, ווען די גאַנצע ראַדיקאַלע וועלט (שאָו'ס וועלט, הייסט עס) האָט אויפגעצאָרענט געגען מוסאָליני'ס מלחמה אויף אביסיניע איז שאָו געווען דער איינציגער „אָריגינעלער" סאָציאַליסט און ראַדיקאַל, וועלכער האָט געפּאַטשט בראַוואָ מוסאָלינין פאַר וואָס ער האָט זיך אונטערגענומען „ציוויליזירען אביסיניען"...

און איצט, ווען שאָו איז שוין געוואָרען א אכציגער און די גאַנצע דעמאָקראַטישע וועלט שטעהט אפשר ערב דער גרויזאַמסטער אטאַקע פון'ם מיטעלאַלטערליכען פינסטערען פאַשיזם, געפינט דער בן שמונים בערנאַרד שאָו פאַר נויטיג צו גראַטולירען היטלערן און מוסאָלינין אַלס „די דרייסטע פערטיידיגער און אויפהאַלטער פון'ם וועלט־שלום"...

אזוי אז ליידי האוסטאָן האָט שוין געפונען פאַר נויטיג, אין גרויס התלהבות, צו שרייבען אַ אָפענעם דאַנק בריף צו שאָו'ן און ארויפשטעלען זיין פּאָרטרעט אויף איהר האַלב־פאַשיסטישער וואָכען שריפט.

זאָגט איך וואָס איהר ווילט, נאָר דער געניאַלער זשורנאַליסט אין שאָו'ן האָט געמוזט שטאַרק אָנקוועלען פון דעם גרויסען זיג צו זיין אכציג־יעהריגען געבורטס־טאָג.

אמת, בערנאַרד שאָו איז א גרויסער דיאַלעקטיקער און פערמאָגט א זעהר ווייכע, גלענצענדע בויגזאַמע פעדער, און ער וועט לייכט קענען בעווייזען אז ער מיינט נישט פונקט דאָס אייגענע, וואָס ליידי האוסטאָן מיינט...

ווער שמועסט, אז היטען זיך און מעסטען זיינע ווערטער איז קיינמאָל נישט געווען שאָו'ס „שוואַכקייט"...

אָבער דאָך, קוקענדיג די טעג אויף שאָו'ס „פּיק טשער", ווי ער פערפלאַנצט א בוים אין מאַלווערן לכבוד זיין אכציגסטען געבורטסטאָג, און ווי פיפיג, יונג, מונטער און „פרימאַדאָניש" ער האָט זיך געדרעהט פאַר'ן מיקראָסקאָפּ, האָב איך זיך נישט ווילענדיג דערמאָנט אָן די זאָלאַס און טאָלסטאָי'ס, און אפילו אָן א פראַנס און א גאָרקי:

זיי, האָב איך געטראַכט, וואָלטען זיך אזוי נישט „געדרעהט אויפ'ן קאַרק", ווען אזוי פיל מענשליך בלוט ווערט פערגאָסען, און אזוי פיל אידעאַלען שטעהען אין קאָן...

אָבער דער אכציגער שאָו איז אלץ נאָך אַ „שאָו" — אַ טעאַטער־פאָרשטעלונג.

אַ ביסעלע קיביץ
(הומאָר פון טאָג)

צוריקקומענדיג נאָך אַ יאָהר זיין אין תפיסה, פרעגט ער די דינסט:

— מאַרישאַ, ווי קומט צו מיר אַ נייגעבוירענער דרילינג?

— ווען דער הער איז געזעסען אין תפיסה, האָט דאָ געוואוינט אַנ'אַטלעט....

Ogłoszenie.

Zarząd Miejski w Łodzi poszukuje do wydzierżawienia terenu położonego w okolicach ulic: Zakątnej i Legjonów o powierzchni około 1–$1^1/_5$ ha nadającego się na urządzenie targowiska dla postoju wozów i straganów.

Szczegółowe oferty z podaniem wymiarów placu i planem należy składać w biurze Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich przy ul. Pr. Narutowicza Nr. 65, pokój Nr. 9 do dnia 3 września 1936 roku.

Łódź, dnia 20 sierpnia 1936 r.

ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI.

Dr. I. ZYW
כירורג
צוריקגעקעהרט
11-go LISTOPADA 17,
Telefon 123-41
נעמט אָן פון 1–2 און פון 5–7 אָוועגד

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11–2 און פון 5–830 אָוו.

פערגעסען
(סאָוועטישע הומאָרעסקע)

אין דער ראַזורע איז געווען אַ טומעל. צוועלף מענשען זענען געזעסען און האָבען געוואַרט אויף דער רייהע און ווען ס'איז אריינגעקומען אַ דרייצעהנטער האָבען זיי איהם דורכגענומען מיט די בליקען.

זיי האָבען נישט געקענט פערשטעהן ווי אזוי אין אַזאַ היץ, קען אריינקומען אַ בירגער מיט אַ פאָרטפעל און זיך ביינערען און שרייען אויפ'ן קול, אז מ'זאָל איהם שוין דערלאַנגען דעם בוך, וואו ער שרייבט אריין אַנקלאַגעס.

דער בירגער מיט'ן פאָרטפעל איז געווען מלא טענות. ער האָט זיך געקאָכט, פאַרוואָס ס'איז אין דער ראַזורע נישטאָ קיין אָרדנונג, פאַר וואָס ס'איז דאָרט שמוציג און פאַרוואָס די סוביעקטען זענען נישט העפליך געגוג.

— שוין! זאָלט איהר מיר דערלאַנגען דעם בוך! — האָט ער געשריגען.

אָבער, מען האָט איהם דעם קלאַגע־בוך נישט געגעבען.

— דאָס בוך, — האָט מען איהם געזאָגט, — איז נישט בעמאַכט געוואָרען צוליב דעם, אז יועדער ס'מויל נאָר זאָל דאָרטען פּאַטשקען, ענטשולדיגט פאַר'ן אויסדרוק.

גוטע צעהן מינוט האָט דער בירגער מיט'ן פאָרטפעל געוואַלדעוועט און געשריען, און יוען ער איז אוועק האָט ער געגעבען אַ שטאַרקען קלאַפּ מיט דער טיר. און נאָכדעם איז ער געלאָפען איבער די גאַסען פון דער פערשלאָפענער שטאָט און די גאַנצע צייט האָט ער נישט אויפגעהערט צו רעדען צו זיך אליין:

איך וועל דאָס נישט פערשווייגען! איך יועל זיך מיט זיי אָפּרעכענען! עפּעס בין איך דאָך נישט אבי ווער!

אַ פערסאָפּעטער איז ער געקומען צולויפען אין שטאָטישען סאָוועט. דאָרטען זענען די אָנגעשטעלטע געזעסען מיט ערנסטע מינעס אויף די פּנים'ער, געטרונקען טיי, געשמועסט און געפיהרט אַ מלחמה מיט די פליגען. דער בירגער מיט'ן פאָרטפעל האָט געכאַפּט א קוק אויף עפּעס אַ מיידעל מיט לאָקען און האָט ביי איהר געפרעגט:

— וואו איז דאָ ביי אייך יענער חבר, וואָס האָט צו זאָגען איבער'ן וואָוילזיין פון דער שטאָט בכלל און איבער די ראַזורעס בפרט?

דאָס מיידעל האָט זיך אויף איהם אפילו נישט אומגעקוקט און געגעבען א מרוקע ביין:

— זיי זענען נאָך נישט געקומען. זעצט זיך אוועק אָט דאָרט און וואַרט.

און ער איז אָפּגעזעסען אַ צוויי שעה אָט דאָרט און האָט געוואַרט. און נאָכדעם האָט איהם דאָס זעלבע מיידעל געזאָגט, אז ער זאָל קומען מאָרגען, ווייל:

— זיי זענען אודאי איצט אויף אַ ספּעציעלער זיצונג

איז דער בירגער מיט'ן פאָרטפעל אוועק, און אויפ'ן וועג אַהיים האָט ער די גאַנצע צייט גערעדט צו זיך:

דאָס וועל איך אויך נישט פערשווייגען!! איך וועל זיך מיט זיי אָפּרעכענען! עפּעס בין איך דאָך נישט אבי ווער!

דריי טעג נאָכאַנאַנד האָט ער קיין איין מאָל נישט פערפעהלט צו קומען אין שטאָטישען סאָוועט, אָבער צום חבר, וואָס האָט צו זאָגען איבער'ן וואָוילזיין פון דער שטאָט בכלל און איבער די ראַזורעס בפרט, האָט ער זיך אלץ נישט געקענט צושלאָגען. די אָנגעשטעלטע האָבען פון איהם געוואָלט פטור ווערען, און זיי האָבען איהם אָנגעגעבען וואָס פאַר א תירוץ עס איז זיי נאָר איינגעפאַלען:

— יענער חבר איז אוועק עסען.

— ער איז געגאַנגען אין באָד אריין.

— ער איז אויף א קאָנפערענץ.

— ער איז פערנומען מיט אַן אונטערזוכונג.

— עס טוט איהם וועה אַ צאָהן.

אויפ'ן פערטען טאָג, געהענדיג אין שטאָטישען סאָוועט, האָט דער בירגער מיט'ן פאָרטפעל מיט זיך אליין געפיהרט אזא ויכוח:

עפּעס בין איך דאָך נישט אבי ווער! איך יועל דאָס נישט פערשווייגען! איך יועל דאָס נישט לאָזען געהן אזוי ווי ס'געהט! איך יועל מאכען א טומעל!

און אריינקומענדיג אין שטאָטישען סאָוועט, האָט ער, נישט ארויסרעדענדיג קיין איין וואָרט, האָט ער טאַקע געמאַכט אַ טומעל:

— וואָס זענען דאָס פאַר א פּאָשאָנדקעס! דאָס איז דאָך ביוראָקראַטיזם! וואָס מיינט איהר וואָס?! איהר עסט אומזיסט סאָוויעטישע ברויט און טוט גאָרנישט! שוין זאָלט איהר מעלדען דעם פאָרזיצער, אז מיט איהם וויל רעדען דער חבר איגליצין! איך פאָדער דאָס, ווי אַ בירגער מיט שטימרעכט, איך בין נישט אַבי ווער. מיין נאָמען איז איגליצין.

און ער האָט אויסגעפיהרט זיינס. דער פאָרזיצער פון'ם שטאָטישען סאָוועט, דער חבר יאָלקין אליין, האָט אָנגעכמורעט די ברעמען און געגעבען אַ מאַך מיט דער האַנד, און דאָס האָט געמיינט: „כאַפּט איהם דער טייוועל, זאָל ער אריינקומען!" און דער חבר איגליצין איז אריינגעקומען.

— זיצט! — האָט דער פאָרזיצער איהם אָנגעוויזען אַ שטול.

— איך האָב קיין צייט נישט צו זיצען, חבר פאָרזיצער. — איז דער בירגער מיט'ן פאָרטפעל, דער חבר איגליצין, געווען בייז. — ס'איז שוין דער פערטער טאָג זינט איך זיך דאָ. גענוג פאַר מיר. וואָס איך וויל דאָ זאָגען איז — נישטאָ קיין אָרדנונג דאָ ביי אייך.

אין איילעניש און ערגערענדיג זיך שטאַרק דערביי, האָט איגליצין דערצעהלט די גאַנצע געשיכטע: וועגען דער ראַזורע, יועגען דעם בוך, וואו מען שרייבט אריין די קלאַגעס און אויך יועגען דעם מיטגליד פון'ם שטאָטישען סאָוויעט, דעם ביוראָקראַט, דעם טשינאָווניק, וועלכער איז דאָ קיינמאָל נישטאָ.

— אזא מענשען דאַרף מען ארויסטרייבען פון שטאָטישען סאָוויעט! — האָט ער זיך געקאָכט.

— וואָס הייסט עפּעס א מענש פערנאַכלעסיגט אזוי זיינע פליכטען! מ'האָט איהם אויסגעקליבען, מ'האָט איהם איבערגעגעבען דעם וואָוילזיין פון דער שטאָט בכלל און די ראַזורעס בפרט, און ווען איך האָב מיט איהם וואָס צו רעדען וועגען דעם, קען מען איהם בייטאָג אין ערגעץ מיט קיין לאַמטערן נישט געפינען. דאָס איז דאָך א סקאַנדאַל!

— איהר זענט גערעכט. דאָס איז טאַקע אַ סקאַנדאַל! — האָט דער פאָרזיצער מיט איהם איינגעשטימט. — אזא מענשען דאַרף מען פון'ם שטאָטישען סאָוויעט ארויסטרייבען!

און ווער איז ער? ווי איז זיין נאָמען?? — האָט דער חבר איגליצין געוואָלט וויסען.

— זיין נאָמען? וואַרט א יווילע... עס איז עפּעס אַזאַ מאָדנער נאָמען. איך קען איהם קיינמאָל נישט געדענקען.

און דער פאָרזיצער האָט אריינגערופען צו זיך אין קאַבינעט זיין שטעל־פערטרעטער און אויך דעם סעקרעטאַר.

— ווער האָט דאָ ביי אונז צו זאָגען איבער די אלע זאַכען... כ'מיין, ווער איז דאָ ביי אונז דער פערוואַלטער פון דער קאָמונאַלער ווירטשאַפט, פון דער שטאָט'ס וואָוילזיין, איינגעשלאָסען די ראַזורעס? — האָט דער פאָרזיצער געפרעגט.

— דער חבר פענקין. — האָט דער שטעלפערטרעטער געענטפערט.

— געהט אוועק! — האָט דער סעקרעטאַר איהם איבערגעשלאָגען. — עס איז שוין מעהר ווי א יאָהר זינט דער חבר פענקין איז געשטאָרבען. מיר זענען דאָך אלע געווען אויף זיין לויה.... איהר האָט שוין פערגעסען?

— אך, יאָ, זיך דערמאָנט! איבער די אלע זאַכען האָט צו זאגען דער חבר קוראַטשקין.

— נישט ריכטיג. דער חבר קוראַטשקין איז פון דאַנען אוועקגעפאָהרען נאָך מיט עטליכע חדשים צוריק...

— ריכטיג! מיר דוכט זיך גאָר, אז איבער די אלע זאַכען האָט גאָר צו זאָגען די חבר'טע קירפּיטשעווא.

— דאָס קען נישט זיין. די חבר'טע קירפּיטשעווא האָט, דאַכט זיך, גאָר צו זאָגען איבער די קינדער־היימען.

מ'האָט זיך לאַנג געשפּאַרט, ביז ס'איז געבליבען, אז מ'זאָל אַ קוק טון אין בוך, וואו עס זענען פערשריבען די פּראָטאָקאָלען פון פאַראַיאָהרען.

מ'האָט אָנגעהויבען בלעטערען דעם בוך און ס'איז אוממעגליך געווען צו דערגעהן אַ טאָלק. אין איין פּראָטאָקאָל איז געשטאַנען, אז איבער די ראַזורעס און די אלע אנדערע זאַכען האָט צו זאָגען דער חבר סעמעטשקין. אין א צווייטען פּראָטאָקאָל איז געשטאַנען, אַז מען האָט ביי קעמעטשקין צוגענומען דעם אמט און איהם איבערגעגעבען קאָפּיטעוו'ן, דערפאַר וואָס ער האָט גאָרנישט געטון. אין אַ דריטען פּראָטאָקאָל איז געשטאַנען, אז קאָפּיטעוו איז אוועק פון'ם אמט, ווייל ער איז געוואָרען קראַנק און אויף זיין אָרט איז בעשטימט געוואָרען בעליקאָוו. און אין א פערטען פּראָטאָקאָל איז געשטאַנען, אז בעליקאָוו איז אוועק אין אַן אַנדער שטאָט, און אויף זיין אָרט איז בעשטימט געוואָרען דער חבר....

— ס'איז דאָ! — האָט דער סעקרעטאַר אויסגעשריען מיט גדולה. — איך האָב עס געפונען! ביי מיר ווערט קיין זאַך נישט פערלוירען! אָט זעהט ווי ס'איז פערשריבען שוואַרץ אויף ווייס: „אויפ'ן פּלאַץ פון חבר בעליקאָוו איז בעשטימט געוואָרען דער חבר איגליצין"....

— ווער? — האָט דער בירגער מיט'ן פאָרטפעל איבערגעפרעגט מיט א פערשטיקט קול. — איגליצין? וועלכער איגליצין?

— פּאָרפירי קירילאָוויטש איגליצין...

— אָבער וואַרט... ווי איז דאָס מעגליך? פּאָרפירי קירילאָוויטש איגליצין איז דאָך נישט קיין אנדערער ווי איך אליין... הם... הם... יאָ, איך האָב זיך טאַקע דערמאָנט, אַז... אַז מ'האָט דאָס מ'ר איבערגעגעבען... איך בין, הייסט עס, דער פערוואַלטער פון שטאָטישען וואָוילזיין בכלל און פון די ראַזורעס בפרט... און עס איז מיר גאָר אינגאַנצען פון זינען ארויס!... איך האָב אזוי פיל זאַכען אויפ'ן קאָפּ. האָב איך אָן דעם אינגאַנצען פערגעסען... א קאָמעדיע, ווי איהר זעהט מיך א לעבעדיגען!...

ביים פאָרזיצער און אויך ביי זיין שטעלפערטרעטער און ביים סעקרעטאַר האָבען די פּנים'ער געשיינט. זיי האָבען זיך אזוי געפרעהט, פּונקט ווי זיי וואָלטען געפונען אַן אוצר. און דריקענדיג די האַנד פון דעם מאַן מיט'ן פאָרטפעל, האָבען זיי איהם געזאָגט:

— עס פרעהט אונז זעהר אייך צו קענען... און איצט, חבר איגליצין, נעמט זיך צו דער ארבייט און ברענגט אריין אַן אָרדנונג אין'ם שטאָטישען וואָוילזיין בכלל און אין די ראַזורעס בפרט... דאָס זענט איהר דער מענש, וואָס האָט צו זאָגען איבער דעם..

ב. ריקלין

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

צוויי שיטות

אין די אומזאצען פון אינדוסטריע, האנדעל, קליינהאנדעל און האנדווערקעריי שפילט שטענדיג א וויכטיגע ראָל דער קרעדיט. אין אלגעמיין גענומען איז די הויך פון קרעדיט, פון וועלכען ס'קען גענוסען אנ'אונטערנעהמונג, אָפּהענגיג פון קאַפּיטאל וואָס עס בעזיצט די דאָזיגע אונטערנעהמונג, דערביי מוז מען צוגעבען, אז די פערהעלטניש פון דער קרעדיט-הויך צום קאַפּיטאל וואָס מען בעזיצט ווערט קלענער אויב ס'פּיהלט זיך אנ'אלגעמיינער געלד-מאנגעל, יעדער גיט גערן קרעדיט אויב ער האָט די זיכערקייט, אז ער וועט דאָס געלד צוריקבעקומען צום טערמין, דער אלגעמיינער געלד-מאַנגעל שוואַכט אָפּ די דאָזיגע זיכערהייט און דאָס ווירקט שלעכט אויף די קרעדיט מעגליכקייטען.

דעריבער איז פערשטענדליך די לאַגע, וועלכע האָט זיך איצט געשאַפען אויפ'ן טעקסטיל-מאַרק אין לאָדז. א פּראָווינצער סוחר, וועלכען מ'האלט פאר מעהר אָדער וועניגער זיכער האָט געקענט דעקען זיינע פערפליכטונגען אין לאָדז 70 פּראָצענט מיט וועקסלען און 30 פּראָצענט מזומן, היינט מוז ער דעקען זיינע קניות 65 פּראָצענט מיט מזומן און דאָס איבעריגע מיט וועקסלען, צוליב דעם ווערען די אומזאַצען מיט דער פּראָווינץ כסדר קלענער, בעזונדערס ווערט ארויסגעשטופּט דער קלענערער סוחר, וועלכער צאָהלט פּינקטליך און וואָלט זיך געהאלטען אויפ'ן פלאץ.

דאָס פערקלענערען די אומזאַצען מיט דער פּראָווינץ איז פאַראויסצוזעהען, אז די לאַגע אויפ'ן לאָדזער מאַנופאַקטור-מארק וועט זיך פערערגערען.

דעריבער דארף מען זעהן צו פערגרעסערען די צאָהלונגס-מיטלען, כדי צו קענען געבען גרעסערע קרעדיטען וואָס וואָלט געבראַכט צו גרעסערע אומזאַצען

אָבער נישט נאָר אויף דעם דאָזיגען געביט לאָזט זיך מערקען דאָס שטיקען זיך אין געלד-מיטלען און צוזאַמען דערמיט דאָס פערשמעלערן די קרעדיטען אין האנדעלס-פערקעהר וואָס ברענגט ווידער צו אַ פערקלענערונג פון דער פּראָדוקציע.

אמת דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום טרייסט די בירגער, אז די לאַגע האָט זיך פערבעסערט, אז ס'איז גאָרנישט שלעכט, אַ סימן, אַז אין די חודשליכע מלוכה-ביודזשעטען איז נישט נאָר וואָס איז נישט פערהאַן קיין דעפיציט נאָר ס'איז נאָך פערהאַן אנ'עודף, אויב אָבער מיר וואָלטען אויף דעם וועג געוואָלט דערוואַרטען א פערבעסערונג אין דער לאַגע אין דער היבזיכט פון פערגרעסערען דעם פערקעהר פון צאָהלונגס-מיטלען וואָלטען דער פון געקענט געניסען ערשט אונזערע אור-אייניקלעך.

אויף דער פלעכע ווערען געגעבען פערשידענע רעצעפּטען. די אָנהענגער פון „איינציהען דעם פּאָסעק“, דאָס הייסט פון נישט אָפּרייסען זיך פון קריזיס, נאָר זיך צו איהם צופּאַסען דורך פערקלענערען דעם לעבענס-ניוואָ, האַלטען, אַז דער וועג פון דער איצטיגער רעגירונג איז א ריכטיגער און מ'דארף נישט מאכען קיין שום עקספּערימענטען. דאַגעגען זענען פערהאַן אָנהענגער פון אָפּרייסען זיך פון קריזיס דורך פערגרעסערען די צאָהל געלד וואָס וואָלט ממילא געבראַכט צו אנ'אויפלעבונג אין דער אינדוסטריע און האַנדעל, די אָנהענגער פון דער צווייטער שיטה ווייזען אָן, אז פּוילען איז געבליבען נאָר פון די געצעהלטע „גאָלד-לענדער“ דאָס הייסט פון אזעלכע, וועלכע האָבען א גאָלד-וואַלוטע, דאַגעגען אנדערע לענדער ווי אמעריקא, ענגלאַנד א. א. וו. האָבען שוין לאַנג איבערגעריסען מיט דער פיקציע פון גאָלד-וואַלוטעס און האָבען טאַקי צוליב דעם איבערגעבראָכען דעם ווירטשאַפטליכען קריזיס, וועלכער האָט ביי זיי אין די לענדער אזוי לאנג געדויערט ביז דער עקספּערימענט איז געמאכט געוואָרען.

פראַנקרייך שטעהט בראש פון די עטליכע „גאָלד-לענדער“ אין דער וועלט, אָבער ס'ווערט אָנגעוויזן, אַז אויך אין פראַנקרייך האָבן זיך שוין די שטימונגען געענדערט און ס'איז כמעט ווי זיכער, אז ס'וועט קומען צו א דעוואַלואַציע פון פראַנק.

עס איז שוין פולשטענדיג זיכער, אז דער גובערנאַטאָר פון דער פראַנצויזישער מלוכה-באַנק האָט זיין רייזע קיין בערלין און אמסטערדאַם ספּעציעל געמאַכט מיט'ן צוועק צו פערהאנדלען וועגען דעוואַלואירען דעם פראַנצויזישען פראַנק און איהם אויסגלייכען צו די דעוואַלואירטע וואַלוטעס.

עס האלט דערביי, אז דער גובערנאַטאָר פון דער פראַנצויזישער באַנק זאָל אויך פאָהרען קיין לאָנדאָן און ניו-יאָרק.

פראַנקרייך האָט זיך ארומגעזעהען, אז עס איז אוממעגליך צו בלייבען ביים איצטיגען הויכען קורס, ווען דער דאָלאַר און דער פונט האָבען זיך פערקלענערט מיט 40 פּראָצענט. פראַנקרייך פערהאַנדעלט מיט די מלוכות, אַז מען זאָל דורכקומען דאָס אלע וואַלוטעס זאָלען אויף א געהעריגען אופן ביליגער ווערען און זיך אויסגלייכען מיט די קורסען.

אויב דאָס זאָל ווירקליך אזוי זיין זענען גערעכט די, וועלכע האַלטען זיך אין דער צווייטער שיטה.

ד. י.

וויכטיגע אויפקלערונגען וועגען די פרישע פאַכען

וואָס זענען פעררעכענט געוואָרען אלס מלאכה

לעצטענס זענען א רייהע נייע פאַכען פערעכענט געוואָרען אלס מלאכה און אלס אזעלכע געהערען צו דער קאַטעגאָריע פון האַנדווערקעריי, וואָס קאָן אויסגעפירט ווערען נאָר ביים בעזיצען האַנדווערקער - קאַרטען, צו דער דאָזיגער קאַטעגאָריע פון פרישע פאַכען געהערען איצט: ניי-וועש, גאַרסעטען - מאַכעריי א. אז. וו.

היות ווי פיל פּראָגיטערעסירטע סיי אין וואַרשע און סיי אויף דער פּראָווינץ, ווענדען זיך איצט צום פעראייניגטען קאָמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה נאָך אויפקלערונגען און אינפאָרמאַציעס וועגען דעם ענין, מעלדעט דער קאָמיטעט, אַז די אלע, וואָס האָבען געמאָלדען זייער וואַרשטאַט („זגלאָשעניע וואַרשטאַטו“) אין אינדוסטריע - אמט פאר דעם 30-טען יוני ד.יר. דאַרפען די בעשטעטיגונג פון זייער „זגלאָשעניע“ אויסטוישען אויף האַנדווערקער קאַרטען.

די, וואָס האָבען זייער וואַרשטאַט נישט געמאָלדען און בעזיצען בלויז פּאַטענטען, דאַרפען איצט מעלדען זייערע וואַרשטאַטען און בייליגען די פּאַטענטען אלס בעווייז, אז זיי האָבען פאר דעם 30-טען יוני ד.י. געפיהרט וואַרשטאַט און אזוי אַרום קענען זיי אויך מען א האַנדווערקער - קאַרטע.

די, וואָס בעזיצען נישט קיין פּאַטענטען פען זיך בעמיהען וועגען ארויסנעהמען נישט אין מאַגיסטראַט אָדער אין גמינע... זיי האָבען געפיהרט א וואַרשטאַט פאר ... יוני ד.י. מיט די דאָזיגע צייגנישען וועלען קענען בעמיהען וועגען ארויסבעקומען ... ווערקער - קאַרטען.

נייע צעכען-סטאַטוטען מוזען אנגענומען ווערען ביז צום 4 סעפּטעמבער

מ'קען אבער אָפּלעגען דעם טערמין אויף 6 חדשים

אויפ'ן יסוד פון די פאָרשריפטען פון דעם וואָיעוואָדזשקע צעכען-געזעץ מוזען אלע עקזיס טירענדע צעכען ביז'ן 4 סעפּטעמבער ה. י. פאָרשטעלען צום בעשטעטיגען נייע סטאַטוטען, אויב צו דעם דאָזיגען טערמין וועלען די נייע סטאַטוטען נישט פאָרגעשטעלט ווערען צום בעשטעטיגען וועלען די צעכען געשלאָסען ווערען דורך דער וואָיעוואָדזשאַפט.

דער נייער סטאַטוט מוז אָנגענומען ווערען דורך אנ'אלגעמיינער פערזאַמלונג פון צעך, וועלכע מוז לויט די פאָרשריפטען פאָרקומען אין פערלויף פון היינטיגען חודש. נאָכ'ן אָננעהמען דעם סטאַטוט דורך דער אלגעמיינער פערזאַמלונג דאַרף מען איהם פאָרשטעלען דער סטאַראָסטווע.

ווי מיר דערוויסען זיך אָבער זענען, צוליב דעם קורצען טערמין פאָרגעקומען זעהר וועניג אלגעמיינע פערזאַמלונגען פון די צעכען אויף אָנצונעהמען דעם נייעם סטאַטוט, אויך אויף די פערזאַמלונגען, וועלכע זענען פאָרגעקומען בעווייזען זיך די מיטגלידער זעהר וועניג אינטערעסירט ... מיט'ן סטאַטוט צוליב דעם וואָס ער איז ... צוגעפּאַסט צו די בעדערפנישען פון די צעכען.

די צעכען האָבען אָבער דאָס רעכט ... ווענדען צו דער מאַכט וועגען פערלענגערן דעם טערמין אויף אָנצונעהמען דעם נייעם סטאַטוט ... 6 חדשים, אלע צעכען קענען דערפון גע...

געגען דעם נייעם סטאַטוט פון די צעכען

זעהר כאַראַקטעריסטישע רעזאָלוציע פון א צעך

ווי בעקאַנט, מוזען אלע צעכען אין לאַנד אָננעהמען דעם נייעם סטאַטוט, וועלכער איז אויסגעאַרבייט געוואָרען דורכן פערבאַנד פון די האַנדווערקער-קאַמערען, דערביי איז ארויסגעגעבען געוואָרען א פעראָרדנונג, אז אלע צעכען דאַרפען ביי זיך צונויפרופען אלגעמיינע פערזאַמלונגען וועלכע זאָלען אָננעהמען דעם סטאַטוט אָהן שום ענדערונגען, פערשטעהט זיך, אז דאָס האָט ארויסגערופען פּראָטעסטען ביי די האַנדווערקער - רייהען, און וואָס מיר לייענען אין א פּראָטעסט פון א געוויסען פּוילישען צעך:

דער נייער סטאַטוט בערויבט די צעכען אין פּוילען די רעכט און פּריווילעגיעס, וועלכע זיי האָבען געהאַט אין פערלויף פון 700 יאָהר דורך די טויטע ביוראָקראַטישע פּעשעפּעכישען, וועלכע ס'זענען די האַנדווערקער-קאַמערען בראַש מיט דעם פערבאַנד פון די קאַמערען. מ'האָט בוכשטעבליך אָפּגענומען ביי די צעכען אלץ וואָס זיי האָבען געהאַט און די גרויסע פערדינסטען ציהען די האַנדווערקער קאַמערען, וועלכע רייסען די הויט פון די אָרימסטע האַנדווערקער, פאר געזעלען און מייסטער-עקזאַמענס, האַנדווערקער - קאַרטען און פאר צענדליגער אַנדערע פונקציעס. אַמאָל האָבען די הכנסות געהאַט די צעכען, וועלכע האָבען דאָס געלד פערווענדעט אויף די בעדערפענישען פון דער האַנדווערקעריי און אויף ארויסצוהעלפען אָרימע האַנדווערקער, היינט האָבען די האַנדווערקער - קאַמערען א גאָלד-גרוב און זענען געוואָרען א פלאַצובקע פאר דירעקטאָרען, פּרעזעסען, לייטערס און א גאַנצען שטאַב בעאַמטע, וועלכע זענען פרעמד די האַנדווערקער. זעהענדיג די האָפנונגסלאָזע לאַגע, די שרעקליכע נויט פון די קאָלעגען און זייערע פאַמיליעס, פערזאָרגען זיי אויף דער עלטער, דאָס פעהלען זיסטעם מעדיצינישער הילף און הונדערטער עוולה'ס האָבען מיר בעשלאָסען צונויפצורופען א מיינע פערזאַמלונג פון די מיטגלידער, דעם צעך צוזוואַרפען, דעם צעך פאַנאַנדערצולאָזען און די ... צו פערברענען“.

פערשטייט זיך, אז מ'קען נישט מסכים זיין ... לעס, וואָס אין דער רעזאָלוציע ווערט געזאָגט ... מער-צעך אין וואַרשא, וועלכער האָט אָנגענומען זיגע רעזאָלוציע האָט געהאַט גאַנץ אנדערע כוונות ... דאָך איז דער ענין זעהר כאַראַקטעריסטיש...

בעפרייט פון אומזאַץ-שטייער די אונטערנעהמונגען

וועלכע עקספּאָרטירען האַלב-פאַבריקאַטען און פערטיגע האַלץ-אויסאַרבייטונגען

אויף דער אינטערווענץ פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער האָט דאָס פינאַנץ - מיניסטעריום ארויסגעגעבען א צירקולאַר לויט וועלכען ס'ווערען בעפרייט פון אומזאַץ-שטייער די אומזאַצען, וועלכע זענען דערגרייכט געוואָרען פון עקספּאָרט פון האַלב - פאַבריקאַטען און פערטיגע האַלץ - אויסאַרבייטונגען, וועלכע זענען אויסגעאַרבייט געוואָרען אין לאַנד.

די דאָזיגע הנחה ווערט געמאַכט די דערמאָהנטע אונטערנעהמונגען פון אמט (אָהן פליכט אַפּצוגעבען בעזונדערע ביטעס) און פון די אומזאַצען וועלכע וועלען געמאַכט ווערען פון 1 סעפּטעמבער 1936 בתנאי פיהרען ריכטיגע האַנדעלס - ביכער; 2) מען שטעלען א צייגניש פון דער טראַנזאַקציע ...לאַנד; 3) א צייגניש, אַז די סחורה ווערט געשיקט ...גדיגער פּאַרט.

דאָס סוחרטום בעקלאָגט זיך

אויף דער צו הויכער אָפּמעסטונג פון אומזאַץ-שטייער

די לאָדזער פינאַנץ - קאַמער איז לעצטענס אלאַרמירט געוואָרען מיט אנקלאַגען פון סוחרטום אויף דער הויבער אויסמעסטונג פון אומזאַץ - שטייער אויפן יאָהר 1935. בעזונדערס בעציהט זיך דאָס אויף דער מאַנופאַקטור, טריקאָטאַזש און זאָקען - בראַנזשעס. בעזונדערס ווייזען די סוחרישע קרייזען אָן, אז די אויסמעסטונג פון אומזאַץ - שטייער אויפן יאָהר 1935 אין פאַקטור בראַנזשע, וואו מ'האָט פערשידענע אויסגעמאָסטען 2, 3 און 4-פאַכיג גרעסער איאָהרען, דאָס זעלבע ווייזט אויך אָן די ... דער טריקאָטאַזש און זאָקען - בראַנזשע.

ס'דוכט זיך, אז די קאָניונקטורעלע בעריכטיגען נישט צו אזא אויסמעסטונג. די ... איז דער נייער אופן פון אָפּשאַצען דעם ... אזוי גערופענע עקספּערטען, וועלכע זענען געוואָרען אויפן אמט פון די אינפאָרמאַטאָרען.

געשאַפען אנ'אויבעראַט פון לאָדזער יודישע טאַרג-שטייער

אויף אַ קאָנפערענץ פון לאָדזער טאַרג-שטייער אויף וועלכער ס'זענען אָנוועזענד געווען פאָרשטעהער פון טאַרג-שטייער-פעראיין פּאָמאַרסקאַ 15, קליינהענדלער-פעראיין באַוואַר-אַרושעוסקאַ 10, פאָרשטעהער פון שאַכער-מאַרק זגערשער 6, פּ וכטען און געמיזע-הענדלער פון יונה פּילצערס פּלאַץ און פון קליינהענדלער-פעראיין לימאַנאָווסקיעגאָ 26, איז בעטראַכט געוואָרען די טרויעריגע לאַגע פון די לאָדזער טאַרג-שטייער.

אין רעזולטאַט פון א דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען אנ'אויבער-ראַט פון אלע טאַרג-שטייער אין לאָדז, כדי ערפאָלגרייך צו קעמפען געגען די שיקאַנעס פון יודישע טאַרג-שטייער און די טרויעריגע געשעהענישען אויף די מערק.

אויפ'ן אָרט איז באַלד געוועהלט געוואָרען דער אויבערראַט.

ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו פערשטאַרקען די טעטיגקייט פון די גמילת-חסדים-קאַסעס ביי די טאַרג-שטייער-פעראיינען און סעקציעס און צו רופען א צוזאַמענפאָהר פון די טאַרג-שטייער אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע.

די פינסטערע כוחות ביי דער ארבייט...

„דער יודישער לאַנדוויירט“ שרייבט:

די כוואַליעס פון שנאה, וואָס ווערען פערשפרייט דורך די פינסטערע כחות, דערגרייכען לעצטענס אויך צום דאָרף, צעשטערענדיג דאָס פרידליכע צוזאַמענלעבען פון מענשען, וועלכע ארבייטען אויף דער ערד. אין משך פון די לעצטע חדשים איז פערדעגיסטרירט געוואָרען א גאַנצע ריייה פאַלען פון אונטערצינדען יודישע ווירטשאַפטען אין פערשידענע פּאָוויאַטען פון מזרח-קליין-פּוילען. דעריבער איז זעהר כאַראַקטעריסטיש די ... וואָס אין אַ סך פאַלען האָבען זיך די שכנים לגמרי אָפּגעזאָגט פון מיטהילף ביים לעשען די שרפות. ...אָט צו וואָס פאַר א פערווילדונג עס קען דערפיהרען די פּראָפּאַגאַנדע פון שנאה, וואָס פערסמט סיסטעמאַטיש די אומבעוואוסטזיניגע מוחות. זי ווירקט דעסטרוקטיוו אויפ'ן דאָרפישען לעבען און פערהאַמעוועט די ענטוויקלונג פון אמת'ער קולטור אויפ'ן דאָרף. עס דאַרפען וועגען דעם געדענקען די אלע, וועמען ס'איז באמת טייער דער וואוקס פון קולטור אין ... אויפ'ן דאָרף.

וואַרשאַווער אָפּיציעלע

דעוויזען:

האָלאַנד	—	—	—	—
לאָנדאָן	—	—	—	
ניו-יאָרק (קאַבעל)	—	—	—	
פּאַריז	—	—	—	—
פּראַג	—	—	—	—
ציריך	—	—		—

אָפּיציעלע פּראָצענטיגע פּאַ...

באַנק פּאָלסקי	—	—	
3 פּראָצ. אינוועסטיציע I. פּרעמירטע			
3 „ „ II.	•	—	
4 „ דאָלאַרובקע	—	—	—
7- „ סטאַביליזאַציע	—	—	
5- „ וואַרשאַווער	—	—	
5- לאָדזער	—	—	—

—×—

נייער פּאָלקסבלאַט

דאס לאָדזער לעבן

נייער פּאָלקסבלאַט

דינסטאַג, 25 אויגוסט — ז׳ אלול תרצו

זון-אויפגאַנג 5.02 — זון-אונטערגאַנג 6.34

צווישען "בונד" און לינקע "פּועלי-ציון"

איז געשלאָסען געוואָרען אַ בלאָק צו די שטאָט-ראַט-וואַהלען

נאָך לאַנגע אונטערהאַנדלונגען איז נעכטען ענטגילטיג געשלאָסען געוואָרען אַ בלאָק צווישען "בונד" און לינקע פּועלי-ציון צו די שטאָט-ראַט-וואַהלען. דער בלאָק וועט ארומנעהמען אַלע ארגאַניזירטע יודישע אַרבייטער פון לאָדז. דער נאָמען פון בלאָק איז: "וואַהל-בלאָק פון בונד און פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען (קולטור - אַמט און פּועלי-ציון-ראַט פון די פּראָפעסיאָנעלע פער-איינען)".

דער אַרבייטער וואַהל - בלאָק וועט אַרויס שטעלען קאַנדידאַטען ליסטעס אין אַלע 10 וואַהל קרייזען.

ציוניסטישע ראַזאָרעס און פּרנסים

פאָדערן צונויפצורופען אַ זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג צוזאַמען מיטן ראַט

כדי צו פּראָטעסטירן געגען די געשעהענישען אין א״י

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם גרויסען פּראָ-טעסט-טאָג, וועלכער איז פּראָקלאַמירט געוואָ-רען דורך אַלע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס אין פּוילען געגען די בלוטיגע געשעהענישען און אַראַבישען באַנדיטישן טעראָר אין ארץ ישראל — האָבען זיך די ציוניסטישע פּרנסים און ראַ-זאָרעס אין דער לאָדזער קהלה געוואָנדען מיט אַ בריף צום פּרעזעס מינצבערג.

אינם בריף פערלאַנגען די ציוניסטישע ראַ-זאָרעס און פּרנסים, אַז אויף דאָנערשטאָג, דעם 27 ד. ח. אויף וועלכען די פּראָטעסט-אַקציע איז פּראָ-קלאַמירט געוואָרען, זאָל צונויפגערופען ווערען אַ זיצונג פון קהלה-ראַט צוזאַמען מיט דער קהלה פערוואַלטונג. די זיצונג זאָל זיין ספּעציעל גע-ווידמעט דער פראַגע פון די געשעהענישען אין ארץ ישראל און ס׳זאָל אָנגענומען ווערען די ענטשפּרעכענדע פּראָטעסט-רעזאָלוציע.

דער פּוילישער סאָוויעטישער סחורות-אויסטויש

פערקלענערט זיך ביז א מינימום

(אג) אין די גאַלאַנטעריע-קרייזען אין לאָדז ווייזט מען אָן, אַז עס פעהלט לעצטענס פּולשטענ-דיג סאָוויעטישער בייה-גאַרן. זוי בעוואוסט זענען נאָך ביז מיט אַ קורצע צייט צוריק אימפּאָרטירט געוואָרען קיין לאָדז אין אַ פערהעלטנישמעסיג גרויסע סכום סאָוויעטישער בייה-גאַרן, וואָס איז זעהר שטאַרק געגאַנגען, אַ דאַנק דער הויכער קוואַ-ליטעט פון גאַרן און פערהעלטנישמעסיג נידרי-גען פּרייז.

זייט אַ רייה חדשים האָט מען אָבער באַמערקט אַ בעדייטענדען פאַלען פון אַנבאָט פון סאָוויעטישען גאַרן און דאָס צו׳ליב דעם, וואָס עס איז נישט דער-האַלטען געוואָרען קיין אריינפיהר-דערלויבענישען אויפ׳ן אימפּאָרט פון דאָזיגען גאַרן.

די לעצטע טראַנזאַקציעס זענען געמאַכט גע-וואָרען שוין אויסשליסליך פון די אַלטע זאַפּאַסען, איצט האָבען זיך שוין די זאַפּאַסען אויסגעשעפּט און ביי די איצטיגע בעדינגונגען איז אונמעגליך אריינצוברענגען נייע. די אָפּנעהמער פון דעם סאָ-וויעטישען גאַרן האָבען געענדערט זייער בעצי-הונג צו די אימפּאָרטערן און לעגען פאַר מזומן. דאָס איז זעהר אַ כאַראַקטעריסטישע ערשיינונג, ווייל אויף דעם געביט האָט מינדעסטענס טיילווייז פערפליכטעט דעקונג אין וועקסלען, דאָס קען אָבער נישט ענדערען די לאַגע, ווייל עס איז באמת שוין נישט פערהאַן אין לאָדז קיין סאָוויעטישער בייה-גאַרן.

דאָס אָפּשטאַרבען פון די אומזאַצען צווישען דער לאָדזער גאַלאַנטעריע-אינדוסטריע און דער סאָוויעטישער פּראָדוקציע איז נישט קיין צופאַל. די טענדענץ צו פערקלענערן די אומזאַצען צווישען פּוילען און ראַטען-פערבאַנד האָט זיך אַרויסגעוויזען שוין צום אָנהויב פון יאָהר 1936. איצט אָבער נאָך דער רעדע פון סאָוויעטישען קאָמיסאַר פאַר׳ן אויסערליכען האַנדעל ראָזענהאָלץ, וועלכער האָט פעסטגעשטעלט, אַז די סאָוויעטען וועלען איצט שטרעבען צו בעגרעניצען ביז צו אַ מינימום דעם אויסלענדישען אימפּאָרט און נאָך די ערקלערונגען פון די פּוילישע ווירטשאַפטליכע פאַקטאָרען, איז נישט צו ערוואַרטען אַ גרעסערער סחורות-אויס-טויש מיט ראַטען-פערבאַנד.

—*X*—

אויס מאמע — צוריק מעדעל...

דערשטיקט איהר קינד און בעקומען א יאהר תּפיסה

(א) דעם 31-טען מערץ פ. י. האָט זיך די "פאַנגע" סטאַניסלאַווא שימאַנסקאַ גערייכט אין קימ פּעט (אָהן חופּה וקדושין, פערשטעהט זיך!). איז זי אַוועק אין יוכנערין-קליניק און דאָ״ט מיט מזל געבוירען אַ בן-זכר.

ווע׳ זי איז דעם 9-טען אַפּריל אַרויס פון קלי-ניק, האָט זי דעם בחור אַוועקגעפיהרט אויף אַ פעלד אין באַוואַסאַלנע נעבען לאָדז און איהם דערלאַנגט אַ קוועטש ביים גערגעלע, דערנאָך האָט זי איהם אָפּגעטובל׳ט אין טייך און — אַדיאָוד!..

צוריקקומענדיג אַהיים מיט אַ "שטשופּלע טאַל-יע", האָבען די שכנ׳טעס זיך גענומען נאָכפרעגען. האָט זי געענטפערט מע... בע... דאָס, יענץ, איבער-געלאַזט ביי שכנים. די שכנ׳טעס האָבען אָפּנים וועניג געגלויבט אין איהרע רייד, האָט מען גענומען פאָרשען, אַזוי לאַנג און אַזוי ברייט, ביז ס׳האָט דערגרייכט צו דער פּאָליציי. און אַז מ׳זוכט גע-פינט מען. מ׳האָט טאַקע געפינען דאָס בעגראָבענע ילד און נעכטען איז די 20-יאָהריגע סטאַניסלאַווא שימאַנסקאַ געשטאַנען פאַר׳ן געריכט און איז פער משפט געוואָרען אויף 1 יאָהר תּפיסה.

א לאָדזער קעשענע-גנב "בעאַרבייט" א סאוו. אינזשיניער

אויפן אינטערנאַציאָנאַלען צוג פּאַריז — מאָסקווא

(א) נעכטען, בעת דער אינטערנאַציאָנאַלער צוג פּאַריז—מאָסקווא האָט זיך אָפּגעשטעלט אין לאָדז, האָט אַ קעשענע-גנב געוואָלט בעגנבענען אַ סאָוויעטישען אינזשיניער טייעראָוו. אין לאָדז איז אין וואַגאָן אריינגעקומען אַ פערשוין און זיך געזעצט נעבען איהם. ווען דער אינזשיניער האָט אויפגעהויבען די הענד אַראָפּצונעהמען זיין וואַ-ליזע, האָט יענער איהם אריינגערוקט די הענד אין דער קעשענע. דער אינזשיניער האָט איהם גע-כאַפּט ביי דער האַנד און איבערגעגעבען איהם דער פּאָליציי.

ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, איז דאָס דער בעקאַנטער קעשענע-גנב יוסף שערמאַן פון לודזקי 23. ביי איהם האָט מען געפינען אַ בילעט קיין וואַרשאַ.

טעאַטער "ראָזמאַיטאָשטשי" דיר. דוד צעלמייסטער

לעצטע טעג — פון די גאַסטשפּילען פון — לעצטע טעג

פּסח׳קע בורשטיין

מיט׳ן אנטייל פון באַדיאַ קאַרעני און יעקב פישער

היינט, דינסטאַג, 9.15 אוו. צום פערלעצטן מאָל

דער יונגער פון בראָדוויי

(The Broadway Boy)

מיט אַ גלענצענדן אַנסאַמבל — דיר.: דוד בייגעלמאַן.

קומענדיגען מאָנטאַג, דעם 31-טען געזעגנט זיך בורשטיין מיט לאָדז

וואָס??? — לייענט די ווייטערדיגע צעטלען. — וואָס???

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

גשפּונען א געהאַנגענעם

(א) אין זיין אייגענער וואוינונג (ראָקאָטשינ-סקאַ 9/11) האָט מען געפונען אַ געהאַנגענעם דעם 33-יאָהריגען אַרבייטער יוזעף פּאַלאַשינסקי. ווען מ׳האָט איהם אָפּגעשניטען פון דער ת״יה איז ער שוין געווען טויט.

די סבה פון דעם פערצווייפעלטען שריט איז נישט בעוואוסט.

זעלבסטמאָרד

(א) אין איהר אייגענער וואוינונג (באַראָווא 34) האָט זיך פער׳סמ׳ט די 42-יעהריגע עמיליאַ קופּטשיק. די סבה איז אַ פאַמיליען-סכסוך.

צוליב א ביגטעל שטרוי

האָט אַנ׳אויפזעהער דערהרגעט א פּאַראָבעק

אין גוט יעראָשין אונטער לאָדז, האָט דער אויפזעהער יוזעף גראַבאַ בעמערקט ווי דער 19 יאָהריגער פּאַראָבעק טראַנטשישעק נאָוואַק גנבעט אַ בינטעל שטרוי. דער "ענערגישער" אויפזעהער איז דאַן בעפאַלען דעם פּאַראָבעק און איהם אזוי צעממית׳ט, אַז מ׳האָט איהם אין אַ גוססן צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל קיין קאָנין. דער "העלדי-שער" גראַבאַר איז אַרעסטירט.

געהיימנישפולער איבערפאַל

אויף א קירכע-וועכטער

(וא) נעכטען ביינאַכט איז פאַר דער קירכע אויף נאַוראָט 104 אויסגעפיהרט געוואָרען אַן אָנפאַל אויף דעם קירכע-וועכטער פּיאָטר זאַבאָ-ראָווסקי, וועלכער האָט געהיטען ביינאַכט די קירך. דער אָנפאַלער האָט איהם דערלאַנגט אַ זעץ מיט אַנ׳אייזען איבערן קאָפּ. דער וועכטער איז אוועק-געפאַלען און צעבראָכען אַ פוס. פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

פּאָליציי זוכט דעם אָנפאַלער.

קיין ארץ-ישראל

גרופּענווייז און אינדיווידועל.

בילליגע פּרייזען. גוטע בעדינגונגען.

פּינקטליכע בעהאַנדלונג.

אויספלוגן קיין יוגאָסלאַוויען און אונגארן

אויסלענדישע הנחה-און קוראַציע-פּעסער.

פאָרשטעהערשאַפט פון "אינטוריסט"

אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאַנד.

ברענגען קרובים פון רוסלאַנד קיין פּוילען

אינפאָרמאַציעס ערטיילט

דאס יודישע רייזע-ביורא

Union Lloyd

Piotrkowska 42, tel. 107-87.

פאָרשטעהערשאַפט פון "אינטוריסט"

נעמט אָן דאָס איבערשיקען

פּעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

ארבייטס-פּלאַן אויפ׳ן נייעם שול-יאָהר

שול-אינספּעקטאָר אפּגעפאָהרען קיין וואַרשא

(א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דערנעהנ-טערונג פון נייעם שול-יאָהר, האָט דער לאָדזער שול-אינספּעקטאָראַט אויסגעאַרבייט אַן אַרבייטס-פּלאַן אויפ׳ן יאָהר 1936/37. אין שייכות דערמיט איז דער שול-אינספּעקטאָר, ה׳ דאָבראָוואָלסקי, נעכטען אָפּגעפאָהרען קיין וואַרשא, וואו ער וועט אָפּהאַלטען אַ רייה קאָנפערענצען.

דער קאָנפליקט אין האָראַק׳ס פאַבריק

זאָל היינט ליקווידירט ווערען

(א) דער סכסוך אין האָראַק׳ס פאַבריק איז נאָך נישט געענדיגט. די ביז-איצטיגע קאָנפערענ-צען האָבען צו קיין רעזולטאַט נישט דערפיהרט. היינט וועט ביים אַרבייטס-אינספּעקטאָר פאָרקומען אַ קאָנפערענץ מיט פערטרעטער פון די צדדים. ווי מ׳רעכענט וועט דער סכסוך היינט ליקווידירט ווערען.

צוגאַב-פאַבאַר-קאָמיסיע

פון 28-טען ד. ח. אָן, וועט אויף פּיעטרי-קאָווער 165 אַמטירען די פאַבאַר-קאָמיסיע. ס׳דאַרפען זיך צושטעלען דער יאָהרגאַנג 1915, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען, וועלכע האָבען דער-האַלטען אויפפאָדערונגען פון דער סטאַראָסטווע.

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1918

פון 1-טען ביזן 30 סעפּטעמבער קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער מיליטער-אָפּטיילונג אויף פּיעט ריקאָווער 165 די רעגיסטראַציע פון די יוגנט-לייט, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1918.

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּ-טייקען: סאָכאַטשעוויטש, זגערזשער 54; ריכטער, ליסטאָפּאַדאַ 11; 86; זונדעלעוויטש, פּשטריקאָווער 25; באָיאַרסקי און שאַט, פּושעיאַזד 19: דימעל, קאָפּערניקאַ 26; ליפּיעץ, פּעטריקאָווער 193; קלאַ-כאָטאָוסקי, זשגאָווסקאַ 147.

פּערזענליכעס

(א) נעכטען איז דער נאַטשעלניק פון דער בילדונגס-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט יאַן וואַלטער-מאַן צוריקגעקומען פון אורלויב און איבערגענומען זיין אַמט.

Dr. Wołkowyski

ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע

נעמט אָן פון 8—11 ביינאַכט און 4—9 אוונט.

צוריקגעקעהרט.

Dr. med. H. LUBICZ

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

ציגעלניאַנא 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32

עמפּפאַנגס-שעה׳ן 8-10, 12-2 און 5-8 אוונט

דער לאדזער ראספוטין, וואס האט געצוואונגען זיינע ארבייטערינס צו שענדליכע מעשים

ווערט איצט געמשפט דורכן לאדזער קרייז-געריכט

(א) סוף אפריל ד. י. האט אין לאדז געקאכט מיט א סענסאציאנעלע געשיכטע מיט א לאדזער פאבריקאנט, וואס האט זיינע ארבייטערינס געצווינגען צו אויסגעלאסענקייט.

אין יאהר 1932 איז אויף קאפערניקא 36 געעפענט געווארן א מעכאנישע וועשעריי „וואוועל". די אינהאבער זענען געווען ד״ר ביער פון לעמבערג און דער 44-יעהריגער פאוועל גליק, וועלכער איז גלייכצייטיג געווען דער טעכנישער לייטער פון דער וועשעריי. היות ווי ד״ר ביער האט ווייניג זיך געמישט אין די טעכנישע ארבייט, האט מיט דער לייטונג אנגעפיהרט גליק.

היות ווי דאס געשעפט איז אוועק זעהר גוט, זענען צו דער ארבייט בעשעפטיגט געווען אנערך 100 ארבייטערינס. ביי דער וועשעריי איז געעפענט געווארן א ספעציעלע באד - צימער פאר די ארבייטערינס, וועלכע האבען זיך נאך דער ארבייט געבאדען. אויסנוצענדיג זיין אמט אלס טעכנישער לייטער, האט גליק גענומען צווינגען די ארבייטערינס צו אויסגעלאסענקייט. קודם כל האט ער רעדוצירט די פענסיעס, און די, וואס האבען מסכים געווען אויף זיינע פארשלאגען זענען געבליבען ביי די פולע פענסיעס. ער פלעגט אריינגעהען אין באד-צימער און זיך אויסטון אדם - נאקעט, און אין דער „פויזע" זיך געוויזען פאר די ארבייטערינס. און אונטער פערשידענע דראהונגען זיי דאן געצווינגען צו שאנדע.

דעם 20. אפריל ד. י. האט ג. אויף אזא אופן פערנארט צו זיך די 17-יאהריגע סטעפאנא נ. וועלכע ער האט שפעטער „פערגיטיגט" מיט א געוויסער סומע געלד. דאך האט דאס מעדעל דערצעהלט די עלטערען, וועלכע האבען עס גלייך געמאלדען דער פאליציי. ווי ס׳האט זיך ארויסגעשטעלט, האט ער אויף זיין געוויסען 30 יונגע ארבייטערינס. גליק איז ארעסטירט געווארען און נעכטען איז אין היגען קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס ביי פערמאכטע טירען. ס׳זענען ארויסגערופען געווארען 36 עדות. דער פראצעס וועט דויערן צוויי טעג

א „וועסאלא פיאנטקע" אין פאגאטאוויע-אויטא...

די ווייבער ווילען זיך אביסעל אדורכפאהרען מיטן סאמאכאד

(א) אויף פאביאניצקא גאס, האט נעכטען אויסגעבראכען א געשלעג צווישען יאן וואזשניאקאווסקי, אנטאני ריבאק און בראניסלאוו זשעלינסקי. די לעצטע צוויי האבען זיך געלאזט יאגען וואזשניאקאווסקי. לויפענדיג איז וו. אריינגעפאלען אונטער דעם אויטא פון דער פאגאטאוויע. דאס וואס די חברים האבען נישט בעוויזען צו טון, האט „ערלעדיגט" דער פאגאטאוויע - אויטא. א שטארק צעקאליעטשעטער האט מען איהם אריינגענומען אין אויטא, וואו דער דאקטאר האט איהם פערבאנדאזשירט די וואונדען.

בינו לבינו האט דער דאקטאר אויך פערבאנדאזשירט די וואונדען פון ריבאקן.

ווען מ׳האט וואזשניאקאווסקין אריינגענומען אין אויטא כדי איהם אפצופיהרען אהיים, האבען די ערשטע צוויי פערלאנגט, מ׳זאל זיי אויך אפפיהרען אהיים. ווען די „טראיקא" איז שוין געווען אין אויטא, האבען זיך געיאוועט די ווייבער פון די צעשלאגענע און געפאדערט, מ׳זאל זיי אויך אריינעהמען אין אויטא, זיי ווילען זיך אויך אביסעל איבערפאהרען אויף א סאמאכאד.

דער דאקטאר האט באין ברירה אריינגענומען די גאנצע „געזעלשאפט", נאר אנשטאט זיי אפצופיהרען אהיים, האט מען זיי צוגעפיהרט צום... פאליציי - קאמיסאריאט, וואו זיי האבען זיך אויסגעניכטערט.

די גאנצע „פיאנטקע" איז צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכע פעראנטווארטליכקייט.

דאנערשטאג גרויסע פראטעסט-פערזאמלונג

געגען די לעצטע געשעהענישען אין ארץ-ישראל

צוליב די לעצטע געשעהענישען און די סכנה אפצושטעלען די עליה קיין ארץ-ישראל, איז פראקלאמירט געווארען אויף דאנערשטאג, דעם 27 ה. ח א גרויסע פראטעסט-אקציע, וועלכע דארף פארקומען גלייכצייטיג אין אלע שטעט אין פוילען. איין צוזאמענהאנג דערמיט ווערט געגרופען אויפ׳ן קומענדיגען דאנערשטאג אין פילהארמאניע-זאל א גרויסע פערזאמלונג מיט׳ן צוועק צו ברענגען צום אויסדרוק דעם שארפסטען פראטעסט פון דהיגען נאציאנאלען יודענטום געגען די געפלאנטע גזירות. מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די פיהרענדע פערזענליכקייטען פון היגען נאציאנאלען יודענטום

פון פאלעסטינא-אמט

די ה״ה: וואלקאוויטש חנוך און מארגענשטערן יעקב דארפען זיך זאפארט מעלדען אין היגען ארץ-ישראל-אמט (שרודמיעסקא 29) אין ענין פון זייער עליה קיין ארץ-ישראל

שפאלטונג אין הויז-וועכטער-פעראיין

דער פרעזעס געהט איבער צו די ענדעקעס

(א) אין הויז-וועכטער-פעראיין קומט לעצטענס פאר רייבונגען, מיט די ענדעקעס.

די טעג איז דער פרעזעס מיט עטליכע פערוואלטונג ס-מיטגלידער איבערגעגאנגען אין פעראיין פראצא אויף פיעטריקאווער 92. (ענדעקישער פעראיין) וואו זיי האבען געגרינדעט א נייעם פעראיין. דער גרעסטער טייל מיטגלידער זענען נישט מסכים מיט׳ן פרעזעס און בעשליסען צו פערבלייבען אין זייער אלטן פעראיינס-לאקאל אויף וואדני רינעק.

אין שייכות דערמיט, וועט קומענדיגען זונטאג פאר קומען א קאנפערענץ, אויף וועלכער ס׳וועט אנגענומען ווערען א בעשלוס.

א דעלעגאציע פון פעראיין האט נעכטען בעזוכט די סטאראסטווע, און געבעטען נישט צו אנערקענען דעם פרעזעס אלס פארשטעהער פון סטרוזשעס-פעראיין.

צוליב א הונגער-שטרייק

(א) בשעתו האבען מיר מיטגעטיילט וועגען א הונגער-שטרייק, וואס ס׳האבען ערקלערט א גרופע געוועזענע לעגיאניסטען. 16 ארבייטסלאזע האבען זיך אריינבעקומען אין זייער פעראיינס-לאקאל און ערקלערט א הונגער-שטרייק. זיי האבען געפאדערט, מ׳זאל זיי געבען ארבייט. די פערוואלטונג האט דא די דעמאנסטראנטען בעזייטיגט פון לאקאל און אפגעפיהרט יעדען אהיים.

איצט וועט פארקומען דער פראצעס. ווי מ׳טיילט מיט, וועט דער פראצעס פארקומען דעם 8-טען סעפטעמבער אין שטאטישען געריכט.

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזע
נעמט אן פון 8—11 פ״ו 5—8 אוונט.
זונטאג און חגאות פון 9—12.

KINO TEATR
MIRAŻ
היינט און פאלג. טעג!
מעכטיגסטער אפריקאנער
פילם אונטער׳ן נאמען:
BABOONA
אונגעוועהנליכע פאסירונגען
צווישען ווילדע נעגערס.
אנהויב 4.30 נאכמיטאג.

קליינער פעליעט...

א „זשאב"

— פאר מיר — זאגט שמיל-שמעלקי — מיר איז איצט א מחיה... א זשאב... פול... פענעם מיט נייעס, און איך ווייס נישט ... זיך פריהער צו כאפען...

אז אומעטום — זאגט ער — רוקעווע... און רודערט זיך. און כ׳טאר א מינוט ... צומאכען מיט אנ׳אויג...

טו איך זיך צו שטאייק פערקוקען אויף ... ישראל מיט די אראבער — לייגט זיך ... וועלט אוועק אויף א „היישפאנקע" און ... הוליעט זיך דארט פראנקא-און-פריי...

לויף איך דאן צו שפאניען — קומט ... אן די „אגודה" מיט די אומפארטייאיש... די פאלקיסטען, מיט די רעוויזיאניסטען, פועלי אגודת ישראל. מיט דעם געזעלשא... ווירטשאפטליכען פראנט אין אפיצינע ... מאכט א בלאק...

איז דאך שוין, דאכט זיך, גוט — א... איז גוט? — ווערט ווידער א טומעל ... אנדער זייט, און טראצקי גייט גאר א... געגען די רוסישע רעוואלוציע, און מ׳גייט ... ווידער שיסען...

ס׳איז אבער נאך ווייט נישט אלץ — שמיל-שמעלקי — אז עס מאכט זיך א „זשא... שוין איינמאל א „זשאב"!

ווי זאגט מען עס עפעס:

— אזשאבי טילקא דאבזשע בילא!

פטור א יודישען וועלט-קאנגרעס, וועל... איצטער האבען אנ׳אקציאנס - קאמיטע... להבדיל א נייעם נאצי-קאנגרעס, וואו מע... צונעהמען ביי די דייטשע יודען ס׳ביסעל ... בלייבעכץ...

נו, און מערצעשעם איבערמארגען ... פראטעסט, איז אויך נישט קיין הונט!

הכלל. אזוי איז שוין אין אונזער וועל... ס׳קומט חודש אלול מאכט זיך היים, א... בלאזט שופר!

שמיל - שמ...

שטאט-טעאטער
שרודמיעסקא 15
טעלעפאן 101-46
לעצטע טעג! לעצטע ט...
אידא
קאמינסק...
מיט איהר אנסאמבל.
היינט דינסטאג, 9.15 אוונט
נייע מענש...
דראמאטיזירט דורך אידא קאמינסק...
בילעטען אין קאסע פון טעאטער.

ה. אקערמאן

ער און זיינע פרויען

ראמאן פון יודישען לעבען

14

— טאכטער מיינע, ביזט שוין נישט קיין קינד — ס׳איז שוין צייט א טראכט צו טון פון א תכלית... וואס וועט זיין דער סוף? און זי האט פון היץ געוואלט שרייען:

— כ׳וועל נישט פערוויצען... כ׳וועל נישט פערזיצען... כ׳האב נאך צייט...

אדער זי האט גאר געוואלט שרייען:

— וואס האב איך צו איהם? צום ענדען... יתום? וואס איז ער שולדיג?? וואס מוטשע איך איהם?

דורך אט די רייד איהרע וואס זי האט גערעדט פון פיבער האט זיך די פרוי מיט דער טאכטער וואס זענען געווען מיט סערקען אין איין קאיוטע דער וואוסט פון איהרע צרות און ווען זיי האבען איהר דערנאך געזאגט וואס פאר א רייד זי האט גערעדט, האט זי זיי דערצעהלט א טייל פון איהרע צרות און דורך דעם איז צווישען זיי פערקניפט געווארען נאהענטע פריינדשאפט.

די שיף האט זיך אויפ׳ן אכטען טאג אנגעהויבען דערנעהנטערען צום אמעריקאנער ברעג.

אין דעם טאג ווען ס׳האבען זיך דערהערט די ערשטע סיגנאלען, וואס האבען אנגעזאגט לאנד, האט ביי סערקען דאס הארץ אנגעהויבען האסטיגער צו קלאפען און ס׳איז זי בעפאלען אנ׳אומרוהיגקייט, וואס האט זי נישט געלאזט איינשטעהן אויף אן ארט.

אויף דער שיף האט מען געטומעלט און געלארעמט. די מאטראסען האבען געצויגען און געוויקעלט גראבע שטריק און זיך געגרייט אויסצולאדענען די סחורה. דער קאפיטאן איז געשטאנען אין דער הויך אין זיין שטיבעל און ער האט געקוקט אויף א בינאקל אין דער זייט פון ניו-יארק.

און פאר סערקעס אויגען האבען אנגעהויבען אויסצושיילען וואס אמאל קלארער און קלארער — אויכטיקלען זיך ווי פון א נעפעל — די וואלקענקראצער פון ניו-יארק.

סערקעס אויגען האבען זיך אנגעפילט מיט טרעהרען, ווען זי האט פאר זיך דערזעהן ניו-יארק.

א מאראז איז אויסגעגאנגען אויף דער דעק און דורך א טרובע וואס האט פערגרעסערט זיין קול אויף א סך מאל — האט ער אויסגעשריען עטליכע מאל...

ניו-יארק, ניו-יארק... ניו-יארק.. אלע האבען זיך מיט ווילדער פרייד א לאז געטון צו די פארענטשעס פון שיף און האבען גליקליכע גענומען קוקען, ווי די שיף דערנעהנטערט זיך צום האפען...

מען האט געאנקערט די שיף. מען האט ארונטערגעווארפען א בריק פון דער שיף צום אינזעל קעסל-גארדען, און די פאסאזשירען האבען אנגעהויבען אויסצושטייגען.

אויף דעם אינזעל האבען זיך געגעבען צו דערקענען טאטעס צו זייערע אריבערגעקומענע קינדער, וואס זיי האבען ערגעץ מיט יאהרען צוריק איבערגעלאזט אין די ווינקלען אין דער אלטער היים; עס האבען זיך דארטען בעגעגענט ברידער מיט שוועסטער, וואס האבען זיך שוין לאנג נישט געזעהען, און ס׳האבען זיך בעגעגענט מענער מיט זייערע פרויען, וואס זענען פאר א סך יאהרען געווען געשיידט... און חתנים, וואס האבען אריבער געבראכט זייערע כלות.

עס האבען זיך געהערט געשרייען און געוויינען:

— קינד מיינס, דאס בין איך, דיין פאטער...

— מיין טייערע פרוי... כ׳האב נאך דיר אזוי געבענקט...

— שיינדעל, דערקענסט מיך נישט? דאס בין איך, דיין ברודער!

אלע זענען געווען גליקליך.. נאר נישט סערקע. יאסעל האט זי דאך בעדארפט קומען בעגעגענען צו דער שיף, און זי האט איהם נישט געזעהן. זי האט גארנישט געקענט פערשטעהן, וואס דאס איז. פארוואס איז ער נישט געקומען? זי איז געבליבען פערלוירען.

— אפשר, חלילה, האט מיט איהם עפעס געטראפען? אפשר וואס?

— וואס פעלט אייך איין אזוי צו טראכטען, — טרייסט זי די פרוי, וואס איז מיט סערקע׳ן געפאהרען אין איין קאיוטע אויף דער שיף, — אפשר האט ער נישט דערהאלטען דעם בריף און ער ווייסט נישט ביי איהר קומט!..

— ס׳איז דאך מעגליך אזא זאך!...

און דא מישט זיך שוין אריין דער פרוי׳ס מאן:

— זארגט אייך נישט, איך וועל אייך צופיהרען אויף דעם אדרעס וואו אייער חתן וואוינט —

— א נו, ווייזט מיר נאר דעם אדרעס וועל איך זעהן וואו עס איז.

סערקע האט ארויסגענומען יאסעל׳ס אדרעס, וועלכען זי האט געהיט די גאנצע צייט ווי מ׳היט אנ׳אויג אין קאפ, און זי האט געוויזען דעם מאן.

ס׳איז אויף אונזער וועג, וואו מיר ... רען. קומט מיט אונז און איך וועל אייך ... ביז צום הויז...

ווען סערקע איז אנגעקומען אויף ... אדרעס, האט זי זיך געזעגענט מיט די ... וועלכע זענען צו איהר געווען אזוי גוט ... האט זי זיך געלאזט אריינגעהן אין הויז.

— וואוינט דא יאסעל פרידמאן? — האט ... א פרעג געטון ביי א פרוי, וועמען זי ה... געגענט.

— איך ווייס שוין וועמען איהר מיינט ... אן אין טיר נומער פינף. דארט דאכט זיך וואו...

און אט שטעהט שוין סערקע מיט א ק... הארץ ביי דער אנגעוויזענער טיר און זי קל...

אויף איהר קלאפען איז ארויסגעקומ... עלטערע פרוי. שוין אין די שפעטע פ... און זי האט געפרעגט ביי סערקע׳ן:

— וועמען זוכט איהר?

— וואוינט דא ביי אייך יאסעל פרידמאן...

— נישט איצט. אמאל האט ער ג...

— נישט איצט? — האט סערקע איבער... דער עלטערער פרוי׳ס ווערטער, און אין ... איהר האט זי געפיהלט, ווערט איהר פינסט... הארץ שלעכט און זי האט געפיהלט ווי ... אין חלשות. זי איז געשטאנען א פערשט... און האט זיך נישט געקענט ריהרען פון ...

זעהענדיג, ווי איהרע ווערטער האב... שלעכט געווירקט אויף דעם יונגען מייד... דער פרוי אין הארצען שוין באנג געטון, ... זי האט עס איהר געזאגט, און זי האט זי... רופען צו סערקע׳ן. אננעמענדיג זי ביי ד...

— קומט אריין אין הויז, וואס שטעה... פון יענער זייט טיר. ס׳איז א יודישע שט... אריין...

(פארטזעצונג קומט)

אין מעקסיקא ווערט געפיהרט א היטלעריסטישע און אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע

דורך דער דייטשער אמבאסאדע

אין דער „יודישער צייטונג“ פון מעקסיקא לייענען מיר:

אין „על מאטשעטע“ ארגאן פון דער מעקסיקאנישער קאמוניסטישער פארטיי, איז לעצטענס געווען פערעפענטליכט אינטערעסאנטע דאקומענטען, פון וועלכע עס איז געווען צו זעהן, אז צוויישען דער רעאקציאנערער פרעסע אין מעקסיקא און דער דייטשער אמבאסאדע זענען דא צוגע פעדים.

דייטשלאנד איז די לעצטע יאהרען געווארען דער גיפט-לאגער אין אייראפא און אין דער גאנצער וועלט די נאציס האבען זיך געשטעלט פאר אן אויפגאבע נישט נאר צו בעגליקען דאס דייטשע פאלק — נאר די גאנצע וועלט. און ווי שווער עס איז נישט די עקאנאמישע לאגע פון דייטשלאנד, ווי ביטער עס האלט דארט מיט די פינאנסען — געפינט מען דאך מיטלען פון איין זייט אויף זיך צו בעוואפענען אין דייטשלאנד גופא, און פון דער צווייטער זייט אויס צוגעבען ש..ריע געלדער אויף צו פיהרען א פראפאגאנדע אין אויסלאנד פאר דעם „משיחיש'ן“ היטלעריזם.

די דייטשע אמבאסאדעס זענען פערוואנדעלט געווארען אין נאצישע פראפאגאנדע - פונקטען און אויך אין מעקסיקא דערפיהלט די זעלבע אמבאסאדע איהר נאצישע שליחות מיט גרויס אימפעט.

די דאקומענטען, וואס זענען פערעפענטליכט געווארען, שטעלען פעסט, אז די דייטשע אמבאסאדע אין מעקסיקא האט צוגעשיקט בריף צו די דייטשע פירמעס, וואס געפינען זיך אין מעקסיקא מיט א רעקאמענדאציע, אז זיי זאלען אנאנסירען זייערע אונטערנעהמונגען אין דער צייטונג „לא פרענסא“. דערביי ערקלעהרט דער בריף די נויטיגקייט פון שטיצען די דאזיגע צייטונג מיט גוט בעצאהלטע אנאנסען פון דייטשע פירמען דערמיט וואס די זעלבע צייטונג האט זיך פערפליכטעט אפצוגעבען פונקט א העלפט פון דעם פלאץ, וואס די אנאנסען וועלען פערנעהמען פאר דייטשער, דאס הייסט נאצישער פראפאגאנדע.

פון דעם איז צו זעהן, אז די היטלעריסטישע נאטיצען אין די מעקסיקאנישע צייטונגען זענען נישט קיין צופעליגע, אז די פראפאגאנדע פאר די „אלעמאנס“, וואס בעווייזען זיך אפט אין דער מעקסיקאנישער פרעסע זענען א רעזולטאט פון א גוט-פלאנירטער און דורכגעפיהרטער ארבייט פון אפיציעלע דייטשע ארגאנען.

עס דערמאהנט זיך ביי דער געלעגענהייט, אז די דערמאהנטע צייטונג „לא פרענסא“, האט מיט א קורצער צייט צוריק אנגעפיהרט א ווילדע אנטיסעמיטישע העצע, בעשמוצענדיג די יודישע קאלאניע און שרייבענדיג וועגען יודען זיבלאנע, נישט געשטויגענע און נישט געפלויגענע מעשיות — לויט'ן נוסח פון די געבעלס, שטרייכערס און פון זייער „שטירמער“.

מיט א צייט צוריק זענען אויך געווען פערעפענטליכט אין „על מאטשעטע“ דאקומענטען וועגען דער קרובהשאפט פון די „גאלדענע העמדלעך“ און זייער פיהרער גענ. ראדריגעז מיט'ן שעף פון דער נאצישער אויסלאנדס - פראפאגאנדע פאר די אמעריקאנער לענדער.

אזוי ציהען זיך עס פעדים פון נאצישער פראפאגאנדע פון בערלין און נירענבערג איבער די אמבאסאדעס פון דריטען רייך צו די הויפט - שטעט פון דער וועלט — און דערגרייכען אזש צו אונז קיין מעקסיקא.

אנטיסעמיטישע אוואנטורעס הינטער גראדנע

אין „ווילנער עקספרעס“ לייענען מיר:

אין דאטשע-ארט אגראדניטשקע הינטער גראדנע זענען פארגעקומען אנטיסעמיטישע אוואנטורניקעס.

ביים יודישען דאטשניק שאצקי אין דער ווילע איז פארגעקומען א פערווילונג פון יודישער יוגענד. דאס איז געווען אין אזענד.

שפעט ביינאכט, ווען אלע האבען זיך גוט געווילט און געמיטליך פערבראכט, האבען מיטאמאל גענומען פליהען מאסען שטיינער אין די פענסטער, אויסהאקענדיג אלע שויבען.

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז ביינאכט האבען זיך צונויפגעקליבען א פאר צענדליג כוליגאנעס, וועלכע האבען גענומען באמבארדירען דעם פענסיאנאט. בעת'ן אויסהאקען די שויבען, איז צובראכען געווארען א נאפט-לאמפ, וועלכע האט זיך איבערגעקעהרט, שיער נישט ארויסרופענדיג דארט א שרפה.

די גלייך אלארמירטע פאליציי האט ארעסטירט צוויי פערזאן, וועלכע מען איז חושד אין ארגאנוזירען און אויספיהרען דעם אנפאל.

די באמבארדירונג האט ארויסגערופען א געוואלדיגע פאניק נישט נאר אין שאצקי'ס ווילע, נאר אויך ביי אלע ארומיגע דאטשניקעס.

די ארויסגערופענע גיכע הילף האט אוועקגעפיהרט אין שפיטאל דעם בעקאנטען יודישען טעאטער-דירעקטאר ווייסהאף, וועלכער איז דעם זעלבען טאג געקומען צו פאהרען פון ביאליסטאק וועגען די גאסטראלען פון זיין טרופע אין גראדנע.

אויף צומארגענס האבען אלע יודישע דאטשניקעס פערלאזען די דאטשע אין אגראדניטשקע.

ווי מען אינפארמירט אונז פון גראדנע אין לעצטען מאמענט, האבען דעם אנפאל ארגאנוזירט יונגע קריסטען פון די ארומיגע דערפער. דער אנפאל איז געווען, ווייזט אויס, א רעזולטאט פון נקמה-געפיהל צו די יודישע דאטשניקעס.

די פוילישע פרעסע שרייבט, אז דאס איז געשעהן צוליב „קאנקורענץ“ און צוליב „פערזענליכע חשבונות“. וועגען דעם צווילדעוועטען אנטיסעמיטיזם ווערט קיין ווארט נישט דערמאהנט.

רייזע פון 3 אמעריקאנער סענאטארען

קיין ארץ-ישראל

ניו-יארק. (יט"א). דריי מיטגלידער פון אמעריקאנער סענאט, ראיעל ס. קאפלענד (ניו יארק), ווארען ר. אוסטין (ווערמאנט) און דעניעל א. העסטינגס (דעלעווער) זענען אפגעפאהרען קיין א"י אין אן אפיציעלע מיסיע צו שטודירען דארט די פארטשריטען פון יודישען אויפבויווערק. איבער די מאטיווען פון דער דאזיגער שטודיען-רייזע האט סענאטאר קאפלענד ערקלערט צוו. אנד., אז א"י האט פראבלעמען פון איינוואנדערונג און הילפס-ארבייט, וועלכע מען דארף אין וואשינגטאן קענען. מיר ווייסען, אז די לאגע אין געוויסע אייראפעאישע לענדער איז פאר יודען שווער און אז עס מוזען געשאפען ווערען גרויסע אימיגראציע מעגליכקייטען כדי צו לינדערען די דאזיגע לאגע, אפשר וועט אמעריקע קענען צוגעצייגען ווערען צו מיטהילף ביי דער לעזונג פון דעם דאזיגען וואנדערונגס - פראבלעם.

סענ. קאפלענד האט צוגעגעבען, אז מיט 18 יאהר צוריק איז ער געהאט איינגעלאדען געווארען דורך דעם פערשטארבענעם נאטאן שטרויס אונטערצונעהמען אן אויספארשונג וועגען די געזונדהייטס פערהעלטנישען אין א"י, ביז איצט אבער האט ער נישט געפונען דערפאר קיין צייט.

מיר אלע דריי, האט סענ. קאפלענד פערענדיגט, זענען איבערצייגט, אז אלס רעליגיעזער צענטער פון דער וועלט פערדינט א"י די אויפמערקזאמקייט פון אלע פעלקער, חוץ געזונדהייטס פערהעלטנישען זענען אין א"י פאראן פיל אנדערע זאכען, וואס מיר האבען בדעה אויסצופארשען.

געשלעגעז און מעסער-שטעכערייען

(א) אויף שלאנסקא-גאס איז נעכטען בעפאלען און צעשלאגען געווארען זיגמונד שוליג; דער אנפאלער אדאם יואזשניאק איז ארעסטירט געווארן.

אויף דערזעלבער גאס זענען מערדערליך צעשלאגען געווארען יאן נאוואצקי און טשעסלאוו לעווי. דער לעצטער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

גנבות אוז אזוי ווייטער

אין שלמה קאהאנע'ס וואוינונג, פילסודסקיעגאס 37, האבען זיך אריינבעקומען גנבים און צוגענומען פערשידענע זאכען אויף א סומע פון 800 זל.

* * *

יחיאל וואלף רובינעק (פיעטריקאווער 27) האט געמאלדען דער פאליציי, אז א געוויסער קראוושינסקי (פאנראניטשנע 45) האט ענטאייגענט א וויזשימאטשקע אין דער ווערט פון 30 זל.

25-יעהריגער יובל פון די ראדאגאשטשער פייערלעשער

(א) פערגאנגענעם זונטאג, איז אין ראדאגאשט געפייערט געווארען דער 15-יעהריגער יובל פון די פייערלעשער אין ראדאגאשט. אין די פייערליכקייט האבען אנטיילגענומען פארשטעהער פון דער מאכט און געסט.

דריי דארף-שרפות

אין דארף קאזשמי נעבען קאלא, האט אויסגעבראכען א שרפה אין הויף פון לאנדווירט יוזעף קקוזני. דער היזק ווערט געשאצט אויף 3 טויזענד זל.

אין דארף ליטשין אויך אונטער קאלא, איז א דונער אריין אין א וואוין-הויז, פון וואס ס'האט אויסגעבראכען א שרפה. דאס הויז איז אוועק מיטן רויך. דער היזק ווערט געשאצט אויף 4,000 זל.

אין דארף דעפינא איז פערברענט געווארען די ווירטשאפט פון פיאטר דלוגאסקי. דער שאדען-4,500 זלאטיס.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט-קראנקהייטען
טראגוטאווא 9 טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אוונט
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל-ארצט פאר הויט-, געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן
פיעטריקאווער 161 טעל. 245-21
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייזען
פון 11 פריה ביז 3 בייטאג און פון 7 ביז 9 אוונט
זונטאג פון 8—1 בייטאג.
פאר פרויען א בעזונדער ווארטע-זאל

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8, אוונט

אויספלוג אויף די ירידים
קיין ווין
דעם 6-12 סעפטעמבער 130 זל.
דעם 7—14 סעפטעמבער 120 זל.
אויספלוג איבער'ן
BALATON טייך
(אין בודאפעשט)
דעם 3—17 סעפטעמבער
מיט אויפענטהאלט 295 זל.
איינשרייבונגען נעהמט אן
„ארביס“ פיעטריק. 18,
טעל. 249-40.

ר. מלאד

דאן-דאמינגא

ראמאן

אבער וואס מעהר די „אדמיניסטראציע“ האט געמענה'ט אלץ מעהר איז דער זאל אנגעפילט געווארען. איין משפחה האט אפילו פערנומען די ביהנע און געמאכט א בעקוועמע וואוינונג פאר זיך. אנדערע האבען זיך בעזעצט אין דעם אפיס, בלויז נאר מיט מסירת נפש איז דעם שוחט בגלונגען צו פערהיטען דאס צימער, וואו דאס חדר איז געווען, וואו דער ארון-קודש און ביבליאטעק-שענקעל איז געשטאנען.

אז מען האט געזעהן אין דער קאלאניע אז די אדמיניסטראציע איז שוין גלייכגילטיג צו זייערע אייגענע פלענער. און אז זיי זענען אליין אין גרויס פערצווייפלונג. און אז איבערפאלען פון די באנדעס אויף די דירעקטאר'ען איז שוין אויך קיין נייעס נישט, כאטש עס איז פערהאן געניג שמירה, — איז מען זיך שוין אפילו פון די נעהנטערע פונקטען צונויפגעלאפען. מען האט פערכאפט די באהן-סטאציע, די שפייכלערס פון דער „יק"א“ און זיך דארט בעזעצט. עס האבען זיך אנגעהויבען איבערחזרן די אלטע טענות, אז פון דער קאלאניע וועט שוין גארנישט זיין, אז דאס איז ווי אנ'אינזעל בלויז פון טהעבעל, אז אלעמאל — אנ'אנדער צרה, און ווי לאנג מען יועט נישט אויסרוימען די יועלדער פון די באנדעס, וואס האלטען זיך דארט תמיד אויף, איז א שאד יודישער פלייס, יודישע מיה.

מען האט זיך געטרייסט און געהאפט, אז דאס איז שוין דער לעצטער שטויס, אז ווי לאנג קענען דען די רעוואלוציאנערען דארט אויסהאלטען אין די וועלדער, אז זיי וועלען זיך דאך מוזען אונטערגעבען, בפרט, מען האט געפיהרט מיט זיי „פרידליכע“ אונטערהאנדלונגען. די רעגירונג האט צוגעזאגט אויב די אויפשטענדיגע וועלען איצט פער לאזען זייערע בעהעלטענישען, וועלען אפגעבען דאס געוועהר און יועט'ען לאיאל צו דער מלוכה און געזעץ, וועט מען זיי אלעמען אמנעסטירען און זיי וועלען ווערען פרייע בירגער.

די רעבעלען האבען אבער געפאדערט, אז מען זאל זיי איינטיילען די ליידיגע שטחים לאנד, וואס ליגען ארום די גרעניצען פון אורוגוואי, און עס זיי צוועקגעבען. מ'זאל זיי פערזיכערן מיט מיטלען אז זיי זאלען דאס לאנד קענען בעארבייטען. א טייל הנחות האט מען זיי צוגעזאגט און מען האט זיך געדונגען.

אין דער צייט פון די „אונטערהאנדלונגען“, האבען זיך דערווייל די צוזאמענשטויסען געמערט, ביינאכט האט מען שוין געזעהן שאטענס פון איינזאמע פיגורען קריכען ווי די מאלפעס אויף אלע פיר, וויגענדיג זיך, שפרינגען איבער ביימער, און ברעכען זיך דורך צווייגען. דער הונגער האט געמוזט ארייננדרינגען טיפער צווישען די בעהאלטענע מחנות. מען האט זיך איינגעשטעלט און ארויס פון די בעהעלטענישען. געכאפט, גערויבט אדער גע'גנב'עט. האט זיך דערפון אנגעהויבען א שיסעריי, ווי עס וואלט געקראכט דער וואלד, און עס האט זיך געדאכט, אז שווערע העק פאלען אויף די טרוקענע ביימער. דער עכא האט אונטערגעכאפט דאס קנאלען און עס צוקלונגען ווי אויף פויקען אין דער הוילקייט פון דער נאכט ארום-און-ארום...

* * *

אנגעזאגט די בשורה סעניאר כ"צ'ן, אז דיטאכמער איז געקומען, האט מען איהם אין דער „תלמוד תורה“.

עמיצער, וועלכער האט געוואוינט ביים „עסטאסיאן“ אין טאל, האט זיך דאס אונטערגענומען די מרחה, און נישט איינשפאנענדיג אפילו דאס פערדעל אין דעם צוויי-רעדערדיגען יועגעלע, האט ער געשטעלט ברייטע שפרייזען, געפאכעט מיט די הענד, אפילו דעמאלט, ווען ער האט זיך אנגערוהט, ווארום די „שול“ האט זיך געפונען אפגערוקט פון דעם צענטער אויף א צוויי-דריי קילאמעטער.

ברוך כ"ץ האט אוועקגעלייגט איין פינגער שטייענדיגערהייט אויף א „פ“ אינ'ם סידור, און אזוי שטארק געקוועטשט, אז עס האט אויסגעוויזען, ער יויל דאס אות אפמעקען. דערנאך האט ער זיך א רגע מיישב געווען, צי זאל ער אפלאזען דאס חדר און גיין אהיים זיך זעהן מיט דער טאכטער. ווארום יואס עפעס איז שייך פון דער העלער הויט אראפגעפאלען? נאך איצט, אין אזא צייט? ער האט ווייטער געלערנט מיט די קינדער, געזאגט מיט זיי און אונטערגעזאגט די עברי, אבער ער אליין האט שוין נישט געזעהן דאס, אויף וואס זיינע אויגען האבען געקוקט. און נישט געהערט דאס, וואס זיינע אויערן האבען אויפגעכאפט.

צוערשט איז איהם געקומען אויפ'ן רעיון, שוין, אז אנדזשע איז שוין אנ'אלמנה. האט ער קודם-כל אין זיך א זיפץ געטון. גראד האט א יונגער צו איהם גערעדט, געפרעגט. ער האט געענטפערט, און דאס יונגעל האט נישט פערשטאנען וואס. האט ער אויפגעהויבען אויף איהם א פאר גרויסע אויגען און אנגעקוקט מיט פערוואונדערונג.

דערנאך האט ער זיך ווי געבייזערט און געבעטען:

— גייט אהיים קינדער, פאר היינט שוין גענוג.

—די קינדער האבען אויפגענומען גערן די בשורה. דווקא דערפאר, יואס עס איז געקומען אומגעריכט. ער אליין, בדרך כלל, האט זיך אויסגעטון די טונקעלע ברילען, געוואלט זיך איבערצייגען, צי יועט ער עפעס העלערס זעהען אהן דעם. ער האט אנגעהויכט פארן פון זיין אטעם אויף די גלעזער און ווישענדיג זיי מיט א טאשענטיכעל, האט ער זיך געלאזט אהיים.

אז כ"ץ איז אהיימגעקומען, האט ער שוין ביי זיין הייזעל געטראפען א צאהל מענשען פון דרויסען און אינעווייניג.

אנ'אנדערש מאל וואלט איהם אזא צוזאמענקום שטארק געשראקען און ער וואלט פערשטעלערט זיינע טריט איצט — האט עס איהם געפייט און הנאה געטון. ער האט געוואוסט, אז צוליב א גאסט איז דער צונויפלויף, און דער גאסט איז זיין טאכטער.

ער האט זיך נישט געאיילט, נישט ארויסגעוויזען קיין איבערראשונג. ער האט זיך פאמעליך דערנעהנטערט, גלייך ער וואלט פערמאגט זיבען טעכטער און אלעמאל קומט אנ'אנדערע צו איהם.

די טאכטער האט זיך ארויפגעווארפען אויף איהם קושען. ער איז געשטאנען און געווארט ביז זי וועט שוין אויפהערען מיט איהרע „נארישקייטען“. אנדזשע האט זיך געפרייט מיט איהם און בעדויערט, ער איז עלטער געווארען, גרויער און אייגעטריקנטער. ער האט נישט געוואוסט, יואס צו ענטפערן אויף דער „בעגריסונג“ און נישט געוואוסט, אויף וואס ער זאל זי פרעגען. ער האט מורא געהאט עפעס אנצוריהרען אין איהר, גלייך איהר גאנצע נשמה איז בעדעקט געווען בלויז מיט וואונדען...

(פארטזעצונג קומט).

טעאטער, קונסט און פארוויילונג
(קאמוניקאטען)

גאסטשפילען פון אידא קאמינסקא

„נייע מענשען" פון י. פערלע געהט מיט גרויס ערפאלג

די גאסטשפילען פון א. דא קאמינסקא מיט איהר גלענצענדען אנסאמבל ווערען שוין בקרוב פערענדיגט די אלע 3 פיעסען, וועלכע קאמינסקא האט פרעזענטירט אין לאדז, זענען דורך די טויזענדער צושויער און דורך דער קריטיק אויפגענומען געווארען ווי אמבעסטען. לאדז קען זיך ריהמען, אז זי גאסטעט א גוט יודיש טעאטער

היינט 9.15 אוו. י. פערל'ס „נייע מענשע", דראמאטיזירט דורך אידא קאמינסקא.

אין אלע פיעסען שפילט אידא קאמינסקא די הויפט-ראלען.

לעצטע גאסטשפילען פון פסח'קע בורשטיין אין „ראזמאטאשטשי"

היינט — צום פארלעצטען מאל „דאס יונגעל פון בראדוויי"

ווי בעוואוסט געזעגענט זיך שוין אין די נאהענטסטע טעג פסח'קע בורשטיין מיט לאדז.

דאס טעאטער איז טאג-טעגליך איבערפולט און דער עולם נעמט אויף דעם גאסטראלאר פסח'קע בורשטיין מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען.

היינט ווערט געשפילט פאזיטיוו צום פארלעצטען מאל די שטארק אויסגענומענע אפערעטע „דאס יונגעל פון בראדוויי". צום ערפאלג העלפט אויך צו דער בעניאוסטער כאראקטער - אקטאר יעקב פישער.

ס'איז מעהר ווי זיכער. אז דער לאדזער יודישער טעאטער-עולם, וועט אויסנוצען די געלעגענהייט און מאסענווייז בעזוכען די לעצטע פארשטעלונגען פון פסח'קע בורשטיין, וואס האט זיך איני קונה שם געווען אין אונזער שטאט.

לעצטע צוויי טעג פון צירק „ארענא" אין לאדז

דער גוט-בעקאנטער צירק „ארענא", וועלכער געפינט זיך איצט אין לאדז אויף וואלטשאנסקא גאס רוג זאמענהאפא, ענדיגט שוין זיינע גאסטשפילען אין לאדז, און כדי צו געבען די מעגליכקייט דעם ברייטען עולם צו זעהען דעם פרעכטיגען פראגראם אין די לעצטע צוויי טעג, האט די דירעקציע בעשלאסען, אז ווער עס וועט צושטעלען דעם דאזיגען קופאן בעקומט איין בילעט אומזיסט.

הנחה-קופאן

CYRK „ARENA"

דער בעזיצער פון דעם קופאן האט דאס רעכט ביים קויפען איין בילעט אין צירק „ארענא" אריינצופיהרען א צווייטען פערזאן אומזיסט

דער קופאן איז גילטיג דעם 24 אויגוסט.

ראדיא - פראגראם

דינסטאג, דעם 25-טען אויגוסט

6.03 מוזיק (פליטען), 6.33 גימנאסטיק, 6.50 [מו]זיק (פליטען), 7.20 ידיעות. 11 קאנצערט פון פל[יטען], 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 מוזיק (פליטען), [...] ידיעות, 12.23 קאנצערט, 2.27 לאדזער בערזע, 3.30 [...] שאפטליכע ידיעות, 3.45 פון פ. ק. א., 4 פליטען, [...] רעפעראט, 5 קאנצערט, 5.50 פעליעטאן, 6 ליטערא[רישע] סקיצע, 6.15 שמועס פאר קינדער, 6.30 מוזיק (פלי[טען]), 6.35 רעקלאמע-קאנצערט 6.50 אקטועלער שמועס, 7 [מו]זיק, 7.45 שמועס פאר קינדער, 8 אלטע וואלצען, [...] אווענד-ידיעות, 8.55 אקטועלען שמועסען, 9 אוקרא[יניש]ע פאלקס-מעלאדיעס, 10 ספארט-ידיעות, 10.10 מוזיק [פלי]טען), 10.15 טאנץ-מוזיק פון טשעכאטשינעק.

קליינג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

היינט פרעמיערע! מייסטערווערק פון רעזשיסער FR BORZAK א. נ.

„פראמענאדע פון ליבע"

אין די הויפטראלען: POWELS. RUBY KEELER עס נעהמען אנטייל איבער 250 טענצערינס

אויסערן פראגראם: אקטואליטעטע און P. A. T.

היינט פרעמיערע

בית ספר עברי מעורב

„יבנה"

של החברה ליסוד בתי ספר עממיים ובני ילדים עברים

פיוטרקובסקא 111 — אל. קושציושקי 48

טלפון 135-82.

די קאנצעלאריע פון דער שולע נעהמט אן איינשרייבונגען אין אלע קלאסען, ווי אויך אין דער פרעבעל - שולע יעדען טאג (א חוץ שבתים) פון 9–2 נאכמיטאג.

די דירעקציעס פון די פרויען-גימנאזיעס און פאושעכנע שולען ביי די דאזיגע גימנאזיעס מאכען בעקאנט, אז די איינשרייבונגען פון נייע קאנדידאטקעס נעהמען אן די קאנצעלאריעס אין פאלגענדע טערמינען:

Pryw. Gimnazjum Żeńskie im. Józefa Aba z praw. gimn. państw.	Legjonów 10 tel. 122-12	פון 24-טען אויגוסט אין די שעה'ן פון 10—13
Pryw Gimnazjum Żeńskie Marji Hochsteinowej z pełnemi prawami Kategorja A.	Wólczańska 23 tel. 214-27	פון 24-טען אויגוסט אין די שעה'ן פון 10—14
Pryw. Gimnazjum Żeńskie E. Jaszuńskiej-Zeligmanowej z praw. gimn. państw.	Południowa 18 tel. 168 82	פון 24-טען אויגוסט אין די שעה'ן פון 10—14
Pryw. Gimnazjum Żeńskie „Wiedza" L. MAGALIFOWEJ z praw. gimn. państw.	Narutowicza 17 tel. 175-38	פון 20-טען אויגוסט אין די שעה'ן פון 10—14

קליינע אנאנסעז
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטען

ס'ווערט געזוכט א יונגעל [...] יאהר צו א צייטונגס פערקויפער, געצאהלט; צו ערפאהרען ביים [...] פערקויפער 6-טער שטאפיט 29.

ווילסט פערקויפען א ניימאשין
אויף ראטעס
דעם העכסטען פרייז
ווענד זיך צו:
[Sk]ład maszyn do szycia
[S]inger i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

שרייבען שעהן און [...]
לערנט אויס דער בעוואוסטער קאל[יגראף]
ל. בערמאן אין 15 לעקציעס
ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען א[ו]
בריף אין פערלויף פון א חודש [...]
דעם, וואס קאן גארנישט. די עלטער
קיין ראלע. די פרייזען זענען ב[...]
אלעע 1-טער מאי 4, ביי ליפשיץ.

דאס בילליגסטע
יודישע אפטיק-געשעפט

„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, בינירטע גלעזער, טערמאמעטערס אלעס צו די בילליגסטע פרייזען
ס'ווערען אויך אויסגעפיהרט רעצעפטען, פינקטליך און רעעל. — באדיענט אלע [...] פון די ה"ה דאקטוירים.

[Dr.] B. Windzberg
CHIRURG
[P]rzyjmuje od 1—3 p. p.
[Pi]łsudskiego 15
tel. 206-75.

Lekarz-Dentysta
[K]ACZANOWSKI
נעהמט אן אין אמבולאטאריום [...]
געז. „לינת המשמרים"
פילסודסקיעגא 21, טעל. [...]
אין די שעה'ן פון 9-11
און פון 5–9 אווענד.

ד"ר
מ. וואלפסאן
צוריקגעקעהרט
נארוטאוויטשא 2,
טעל. 128-83.

Dr. I. Piechowicz
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
שרודמיעסקא 18, טעל. 107-79.
נעמט אן פון 8–10 פרי און פון 3–7 אוו.

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
GDANSKA 11, tel. 123-47
(רוג 11-טער ליסטאפאד)
צוריקגעקעהרט
און נעהמט אן פון 4-6 נאכמיטאג.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
ביינער-כירורג-ספעציאליסט
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42.

Dr. med.
Klara Margolis
קאבינעט פאר פיזיקאלישער היילונג
Piotrkowska 113, tel. 165-17
צוריקגעקעהרט.

Dr. med.
Ignacy Margolis
אויגען-קראנקהייטען
Piotrkowska 113, tel. 165-17
צוריקגעקעהרט.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגערזשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4–10 אווענד אויף נארוטאוויטשא 13. —::— צוגענגליכע פרייזען פאר ארבייטסלאזע – הנחה.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערט איבערגע-פארבט מאכט די טלטעסטע
היטען
אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו
3.50
„TOLA"
25 Żawadzka 25

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.
ווענעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א באראטונג 3 זל.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09.
נעמט אן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אוו.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענד
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע. זאל פאר פרויען

Dr. med H. Wajs
כירורג
Piotrkowska 17, tel. 148-01
צוריקגעקעהרט
נעמט אן 1.30–3 נ"מ און פון 5–6 אוו.

וויכטיג פאר
בריך-קראנקע

(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פאראליזשע, ביין-שווינדזוכט, פלאטפים און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען-ליידענדע.

פאר פערשידענע ארט רופטורען פערפעקטע אין די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילן אין בעזייטיגען ראדיקאל יעדען איינציגן בראך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב-הייל-באנדאזשען.

פאר הויקערס ספעציעלע קארסעטען און גליכהאלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע ארטאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פלאטפים ספעציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען.

געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי-שטרימפ לויט מאס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלע הייל-ארטאפעדישע אנשטאלט

ספעצ. ארטאפעד

א. פעטריקעוויטש, לאדז

9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגייזסקא)

אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

מויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען

DR.
MICHAŁ URBACH
נערוועז און אינערליכע קראנקהייטען און פיזיקאלישע טעראפיע
נעמט אן פון 1–2 און פון 5–7 נאכמ.
Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 6–9 אוו.

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.